

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД СОМБОР**

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ
ГРАДА СОМБОРА
ЗА ПЕРИОД 2019-2020**

Сомбор, 02.12.2019. године

САДРЖАЈ

УВОД	3
➤ КОМИСИЈА ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ.....	5
Методологија рада.....	6
Стварање предуслова за реализацију процеса израде ЛАП-а.....	6
Принципи и вредности.....	6
➤ ВИЗИЈА.....	7
➤ ОПШТИ ЦИЉЕВИ.....	7
➤ СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ.....	7
➤ ПРАВНИ ОКВИР.....	8
1. АНАЛИЗА КОНТЕКСТА	11
1.1. ПОДАЦИ О ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА.....	11
1.2. ВИТАЛНИ И ДЕМОГРАФСКИ ПОКАЗАТЕЉИ.....	13
2. ОБРАЗОВАЊЕ	17
2.1. ПРЕДШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ И ОБУХВАТ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКИМ ПРОГРАМОМ.....	19
2.2. ЕКОНОМСКИ ПОЛОЖАЈ И ЗАПОСЛЕНОСТ.....	20
2.3. ЗДРАВЉЕ.....	25
➤ <i>ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ СОМБОР</i>	27
2.4. НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ И ПАРТНЕРСКИМ ОДНОСИМА.....	30
2.5. БЕЗБЕДНОСТ.....	34
2.6. ОДЛУЧИВАЊЕ.....	34
2.7. СПОРТ.....	40
2.8. УДРУЖЕЊА И ДРУГЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА ИЗ СОМБОРА КОЈЕ СЕ БАВЕ УНАПРЕЂЕЊЕМ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ.....	42
3. АНАЛИЗА СНАГА, СЛАБОСТИ, ПРИЛИКА И ПРЕТЊИ	44
➤ <i>ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА</i>	45

УВОД

Пол представља биолошке, анатомске и физичке особине које разликују мушкарце и жене и најчешће су непроменљиве у свим временским периодима и свим просторима.

Род је скуп друштвено условљених особина припадника једног пола, настао вероватно првобитном поделом рада, опстао и када је изгубио оригиналну функцију и то као инструмент политике полова, при чему се, захваљујући привидној природности, обнавља у процесу одрастања и васпитавања.

Родна неравноправност не настаје од простог разликовања полова или родова, него од различитог вредновања и перцепције мушкости и женскости, односно родних режима. Родна равноправност представља одсуство дискриминације по основу пола/рода, једнака права у друштвеном, економском и политичком животу, као и поштовање људских права жена и мушкараца и могућност да у потпуности развију своје потенцијале и интересовања, без обзира на родне стереотипе и улоге, те да живе у слободном окружењу, односно у друштвеној заједници која обезбеђује једнаке могућности.

„Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу“ или "European Charter for Equality of Women and Men in Local Life" настала је 2006. године. Документ Савета европских општина и региона донео је повељу са којом се локалне власти обавезују на унапређење родне равноправности кроз пружање практичних алата којима се омогућава локалним управама да у своје политике уведу принцип родне равноправности у свим областима живота за које су надлежни.

Уз подршку Владе Краљевине Шведске, основана је Опсерваторија за праћење примене Европске повеље чија је улога имплементација политика родне равноправности на нивоу Савета европских општина и региона. Опсерваторија је успоставила мрежу Националних координатора/ки задужених за праћење примене Повеље, који ажурирају информације о потписивању Повеље и промовишу Повељу својим чланицама. Координатор за Републику Србију је особа из Сталне конференције градова и општина.

Повеља се састоји из три дела, у уводном делу и преамбули се говори о разлозима за настанак Повеље, као и о најважнијим међународним документима који су правни основ. У првом делу, представљено је шест основних начела Повеље, а други део говори о начину имплементације њених одредаба. Трећи и најважнији део садржи све надлежности локалног нивоа управљања у већини европских земаља које су груписане у неколико тема: демократска одговорност; политичка улога, општи оквир за равноправност, улога послодавца, јавне набавке и уговарање, улога пружања услуга, планирање и одрживи развој, улога надзорног тела, братимљење и међународна сарадња.

Елиминисање родних стереотипа, укључивање родне перспективе у јавне политике тзв. *Gender mainstreaming*, те акциони планови за које су обезбеђена средства у локалним буџетима представљају услов за остваривање циљева према којима идемо.

Повељом је дефинисано да родна равноправност претпоставља да мушкарци и жене имају једнаке предуслове за остваривање људских права, као и да постоје једнаке могућности за мушкарце и жене да допринесу културном, политичком, економском, социјалном и националном напретку, као и да имају идентичне могућности да уживају све користи и бенефиције од напретка једне заједнице.

Основни принципи Повеље о родној равноправности жена и мушкараца на локалном нивоу су:

- равноправност жена и мушкараца је фундаментално право;
- поједнако учествовање жена и мушкараца у процесима одлучивања је предуслов за демократско друштво;
- елиминисање родних стереотипа је од кључног значаја за постизање равноправности;

- укључивање родне персепективе у све активности локалне и регионалне управе је неопходно у процесу побољшања равноправности;
- акциони планови и програми за које су осигурана одговарајућа средства, неопходан су алат за унапређење родне равноправности.

Остварење родне равноправности је једно од кључних питања развоја друштва и локалне заједнице, јер омогућава адекватно и потпуно коришћење како мушких, тако и женских људских ресурса и доприноси квалитетнијем животу у локалној заједници.

Иако је у последњих десет година постигнут значајан напредак у области родне равноправности и наше законодавство јемчи једнака права женама и мушкарцима, родна равноправност још увек није присутна у свакодневном животу, јер мушкарци и жене не остварују иста права и жене су у појединим сегментима у неповољнијем положају, те је потребно предузети одређене мере како би се ове неједнакости уклониле и њихов положај уравнио.

Увођење родне равноправности у политике јавне управе и у све области друштвеног живота захтева деловање у смислу повећања знања о узроцима и последицама дискриминације по основу пола.

Примена политике једнаких могућности и родне равноправности подразумева употребу недискриминаторног, родно осетљивог језика. Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности, чије се активности односе на период до 2015. године, препоручила је увођење недискриминаторне терминологије и стандардизацију српског језика у погледу правилне употребе рода и одговарајућих израза у прописима и комуникацији.

У недостатку стандардизоване терминологије родне равноправности, уједначено је значење појединих израза који се користе у овој стратегији, тако да поједини наведени појмови имају следеће значење:

а) „род” означава друштвено успостављене улоге, положаје и статусе жена и мушкараца у јавном и приватном животу, а из којих услед друштвених, културних и историјских разлика проистиче дискриминација заснована на биолошкој припадности одређеном полу;

б) „пол” се односи на биолошке карактеристике лица;

в) „родна равноправност” подразумева равноправно учешће свих лица без обзира на родну припадност у свим областима друштвеног и приватног живота, као и њихов равноправан положај, једнаке могућности за остваривање својих права и једнаку корист од остварених резултата у складу са Уставом Републике Србије, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима;

г) „родна равноправност у јавним политикама” подразумева да родна равноправност постаје део планирања, израде и примене јавних политика, закона, програма и мера; потребе, приоритети и специфични положај жена и мушкараца, укључујући рањиве групе, систематски се укључују у јавне политике и активно се разматрају њихови ефекти на положај жена и мушкараца, укључујући рањиве групе, у свим фазама (планирања, израде, примене, надзирања и вредновања) и на свим нивоима, уз равноправно учешће жена и мушкараца у овим процесима;

д) „родна перспектива” представља уважавање родних различитости у односној области јавне политике;

ђ) „родно осетљив језик” јесте језик родне равноправности;

е) „родно одговорно буџетирање” представља увођење начела родне равноправности у буџетски процес; подразумева родну анализу буџета и укључивање родне перспективе у све буџетске процесе и реструктурирање прихода и расхода са циљем унапређења родне равноправности;

ж) „рањива група” подразумева део становништва који има неке посебне карактеристике или се налази у ситуацији због које је изложен вишем ризику од дискриминације и дискриминаторског поступања од осталих.

Циљ Локалног акционог плана је да утврди приоритете, активности и средства, која ће за циљ имати побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности.

На XIII седници Скупштине Града Сомбора одржаној 29. новембра 2013. године, донета је Одлука о усвајању Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу („Службени лист Града Сомбора“, број 9/13) и Одлука о равноправности полова у органима локалне самоуправе и органима управљања јавних предузећа, установа и организација чији је оснивач Град Сомбор („Службени лист Града Сомбора“, број 8/13).

Дискриминација може бити директна, индиректна, али и системска. Управо је то она дискриминација која специфичне потребе једне групе, овде условљене родним улогама, не препознаје односно не узима у обзир. Наведено се најбоље може видети у погледу права особа са инвалидитетом, у случајевима неприступачних објеката, тј. када у објектима не постоје рампе, лифтови и сл. Препреке не морају бити само физичке, него и културне. Познат је податак да жене ређе возе аутомобиле од мушкараца, те укидање градских и приградских аутобуских линија неоповољније утиче на жене него на мушкарце.

Имајући у виду наведено, осим законских решења, потребне су и додатне мере којима би се могућности мушкараца и жена изједначиле, односно неутралисала неравноправност која произилази из родних стереотипа (афирмативне мере). Међутим, да афирмативне мере не би биле потребне, неопходно је трансформисати родне улоге и обрасце које доводе до неравноправности и то управо увођењем родне перспективе.

➤ КОМИСИЈА ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ

Комисија за родну равноправност разматра предлоге одлука и других општинских аката које доноси Скупштина града, прати остваривање родне равноправности, предлаже активности и предузимање мера, посебно оних којима се остварује политика једнаких могућности на нивоу Града. У раду Комисије за родну равноправност могу, по позиву, учествовати и друга лица без права одлучивања.

Актом о образовању Комисије одређује се број и састав чланова Комисије, мандат, задаци, начин рада Комисије и друга питања значајна за рад Комисије.

Чланови радног тима за израду ЛАП за родну равноправност су:

1. Слађана Радин – председница
2. Невена Росић- заменица председнице
3. Марија Јерковић, одељење за друштвене делатности
4. Срђан Влашкалић, Сомборски едукативни центар
5. Зденка Митић, Удружење ”Подунав” Бачки Моноштор
6. Јелена Стијеповић, Национална служба за запошљавање
7. Јадранка Радојчић, НВО Женска алтернатива
8. Јагода Кочић, Локална акциона група ”Панонски фијакер”
9. Јелена Стакић, Центар за социјални рад Сомбор
10. Бранислав Сворцан, Одељење за привреду, туризам и локални економски развој

Основни задаци Радног тима су:

- Израда ЛАП за родну равноправност за територију града Сомбора за период 2019-2020 године са наведеним циљевима, начином и динамиком реализације;
- Оперативно праћење и оцењивање успешности остваривања циљева;
- Унапређење превенције, препознавање и заштита родно заснованог насиља;

- Сарадња са свим релевантним актерима укљученим у предметну област на локалном нивоу;
- Стална сарадња са координационим телом за родну равноправност Републике Србије;
- Активно учешће у спровођењу Националне Стратегије за родну равноправност и Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу.

Методологија рада

Локални акциони план за родну равноправност обухвата период од 2019-2020 године и представља развојни документ града Сомбора, који утврђује целовиту и усклађену политику града у циљу унапређења родне равноправности.

Сама израда ЛАП-а прошла је кроз следеће фазе:

1. Стварање предуслова за реализацију процеса израде ЛАП-а
2. Анализа контекста
3. Стратешко и акционо планирање
4. Процес јавне расправе
5. Усвајање стратешког документа од стране Скупштине града

Стварање предуслова за реализацију процеса израде ЛАП-а

Први корак у процесу израде ЛАП-а за родну равноправност града је било формирање Радне групе за израду и дефинисање динамике будућих активности како би финални стратешки документ био усвојен на седници Скупштине града у текућој години.

У припремној фази договорено је да ЛАП буде стратешки документ који ће да прати циљеве дефинисане Националном стратегијом за родну равноправност и Акционим планом за спровођење Националне стратегије за родну равноправност за период 2019-2020 године.

Анализа контекста је један од кључних корака у процесу израде Локалног акционог плана родне равноправности. Подаци који су прикупљени подељени су у следеће категорије: географски, демографски и витални показатељи, родна равноправност у партнерским и породичним односима, учешће у политичком и јавном животу, родна равноправност у сфери економије (тржиште рада, предузетништво, пољопривреда и село), родна равноправност у области формалног образовања и васпитања, насиље над женама, родна равноправност у медијској сфери, безбедност, здравље, спорт, организације цивилног друштва на територији града, институционални оквир, финансирање и SWOT анализа.

Наведени показатељи су прикупљени кроз различите базе података, анализом индекса родне равноправности на територији града, методом брзе процене и анкетама.

Стратешко и акционо планирање – на основу прикупљених података издефинисани су стратешки правци и приоритети града у области родне равноправности. У дефинисању и креирању конкретних активности, поред наведених података, кључну улогу је имала и анализа локалних ресурса, односно реалне могућности локалне заједнице. Финална верзија ЛАП-а је буџетирана и као таква предата у процес јавне расправе.

Принципи и вредности

Локални акциони план за родну равноправност за територију града Сомбора усмерен је на успостављање пуне равноправности жена и мушкараца у свим областима јавног и приватног живота. Родна равноправност је у основи одрживог развоја уз укљученост свих; крајњи циљ је побољшање квалитета живота грађана и грађанки. Родна равноправност је предуслов развоја и налази се у основи отклањања кључних развојних препрека Републике Србије, као што су неусаглашен демографски и економски развој, неадекватно коришћење

људских ресурса, занемарен развој руралних подручја, неодговарајуће управљање природним ресурсима и угрожавање животне средине.

Основни принципи на којима се заснива стратешко планирање у области родне равноправности на територији Града Сомбора су:

1. поштовање људских права, достојанства и интегритета личности, као и уважавање различитости,
2. солидарност, правичност и једнаке могућности за све, без дискриминације по било којој основи,
3. подршка личном и друштвеном оснаживању жена, нарочито припадница рањивих група,
4. јавност и транспарентност у спровођењу мера и одговорност државе у постизању родне равноправности,
5. заједнички ангажман жена и мушкараца и њихово партнерство у остваривању родне равноправности,
6. узимање у обзир економских, социјалних, административних, буџетских и других могућности,
7. континуираност планирања,
8. координација, сарадња и стратешко партнерство државног, пословног и цивилног сектора у постизању родне равноправности,
9. конзистентност и усклађеност са преузетим обавезама у процесу европских интеграција.

➤ ВИЗИЈА

Град Сомбор је одржива, инклузивна и родно одговорна средина, која свима пружа једнака права и могућности и у којој је обезбеђен квалитетан свакодневни живот за све грађанке и грађане.

➤ ОПШТИ ЦИЉЕВИ

1. Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности
2. Повећана равноправност жена и мушкараца применом политика и мера једнаких могућности
3. Системско увођење родне перспективе у доношење, спровођење и праћење јавних политика

➤ СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

- 1.1. Повећани капацитети и знање руководилица/руководитељки и запослених у јавном сектору
- 1.2. Родно осетљиво формално образовање.
- 1.3. Развијање знања и видљивост академских резултата у области студија рода.
- 1.4. Повећан ниво свести јавности о значају родне равноправности.
- 1.5. Повећана сигурност жена од родно заснованог насиља у породици и у партнерским односима.

- 2.1. Равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и економији старања.
 - 2.2. Жене и мушкарци равноправно одлучују у јавном и политичком животу.
 - 2.3. Побољшан економски положај жена и статус жена на тржишту рада.
 - 2.4. Унапређена улога жена у систему безбедности.
 - 2.5. Жене и мушкарци у руралним подручјима активно и равноправно доприносе развоју и имају равноправан приступ резултатима развоја.
 - 2.6. Унапређен положај вишеструко дискриминисаних и рањивих група жена.
 - 2.7. Побољшано здравље жена и равноправан приступ здравственим услугама и спортским садржајима
- 3.1. Успостављени функционални механизми за родну равноправност на свим нивоима.
 - 3.2. Родна перспектива укључена у сва стратешка документа.
 - 3.3. Родна анализа политика, програма и мера.
 - 3.4. Родно осетљива статистика и евиденција
 - 3.5. Родно одговорно буџетирање.
 - 3.6. Успостављени механизми сарадње са удружењима.
 - 3.7. Успостављена међународна и регионална сарадња и размена добрих пракси.

➤ ПРАВНИ ОКВИР

Заштита од дискриминације и поштовање родне равноправности представљају основ остваривања људских права. Процес укључивања наше земље у европске интеграције захтева да се у остваривању и заштити основних људских права поштују највиши међународни и национални стандарди. Такође, неопходне су реформе ради укидања одредби и пракси које подржавају родно засновану дискриминацију, као и посебне мере за повећање заступљености жена у државној управи, локалној самоуправи и у процесима одлучивања.

Устав Републике Србије („Службени гласник РС”, број 98/06), највиши правни акт, у члану 21. став 3. забрањује сваку дискриминацију, непосредну или посредну, по било ком основу, а као један од истакнутих основа управо је забрана дискриминације на основу пола. Устав такође гарантује право на једнаку законску (члан 21. став 2.) и судску заштиту (члан 36.), правну заштиту свих основних људских права свим грађанима и грађанкама без дискриминације, укључујући и обраћање међународним институцијама у циљу заштите зајемчених права (члан 22. став 2.), гарантује и право на рехабилитацију и накнаду материјалне или нематеријалне штете проузроковане незаконитим или неправилним радом државних или других органа (члан 35.), неповредивост физичког и психичког интегритета (члан 25. став 1), забрањује ропство и положај сличан ропству, као и сваки облик трговине људима (члан 26. ст. 1. и 2), јамчи заштиту деце од психичког, физичког, економског и сваког другог искоришћавања или злоупотребавања (члан 64. став 3), јамчи посебну заштиту породице, мајки, самохраних родитеља и деце (члан 66.), налаже обезбеђивање равноправности и заступљености полова у Народној скупштини, у складу са законом (члан 100. став 2). Устав Републике Србије обезбеђује грађанима и грађанкама економска права којима је загарантовано право на запошљавање, право на рад и право на слободан избор професије женама и мушкарцима под једнаким условима.

Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС”, број 22/09) уређује општу забрану дискриминације, облике и случајеве дискриминације и механизме заштите, а међу основама дискриминације наводи, између осталих, пол, родни идентитет, сексуалну оријентацију, брачни и породични статус (члан 2. став 1.).

Закон о равноправности полова („Службени гласник РС”, број 104/09), уређује стварање једнаких могућности остваривања права и обавеза, предузимање посебних мера за спречавање и отклањање дискриминације засноване на полу и поступак правне заштите лица изложених дискриминацији.

У националном законодавству, антидискриминационе одредбе имају и:

- Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом („Службени гласник РС”, број 33/06);
- Закон о заштити права и слобода националних мањина („Службени гласник СРЈ”, бр. 11/02 и „Службени гласник РС”, бр. 72/09 – др. закон и 97/13 – УС);
- Кривични законик („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05 – исправка, 107/05 – исправка, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13 и 108/14);
- Породични закон („Службени гласник РС”, бр. 18/05, 72/11 и 6/15); Закон о социјалној заштити („Службени гласник РС”, број 24/11);
- Закон о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14);
- Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10 и 38/15);
- Закон о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС”, бр. 84/14 и 58/15);
- Закон о електронским медијима („Службени гласник РС”, број 83/14);
- Закон о избору народних посланика („Службени гласник РС”, бр. 35/00, 57/03, 72/03, 18/04, 85/05, 101/05, 104/09, 28/11 и 36/11);
- Закон о локалним изборима („Службени гласник РС”, бр. 129/07, 34/10 – УС, 54/11);
- Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС”, бр.25/2019);
- Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС”, бр. 120/04, 54/07, 104/09 и 36/10);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/07, 83/14 – др закон, 101/2016- др закон и 47/2018);
- Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 32/13);
- Закон о младима („Службени гласник РС”, број 50/11) и др.

Међународни правни оквир који регулише области родне равноправности, елиминисање родно засноване дискриминације и отклањање насиља у породици садржан је пре свега у следећим актима: Универзална декларација УН о људским правима (1948), Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена, Резолуција Генералне скупштине УН 34/180, 1979. („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори”, број 11/81); Опциони протокол уз Конвенцију о елиминисању свих облика дискриминације жена („Службени лист СРЈ – Међународни уговори”, број 13/02); Међународни пакт о грађанским и политичким правима, Резолуција Генералне скупштине УН 2200 А(XXI), 1966. („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори”, број 7/71); Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима, Резолуција Генералне скупштине УН 2200 А(XXI), 1966. („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори”, број 7/71); Факултативни протокол уз Међународни пакт о грађанским и политичким правима („Службени лист СРЈ – Међународни уговори”, број 4/01); Факултативни протокол уз Међународни пакт о социјалним и економским правима („Службени лист СРЈ – Међународни уговори”, број 4/01); Конвенција УН о политичким правима жена, 1952; Конвенција о укидању свих облика расне дискриминације, 1966; Најробијска правила о побољшању будућег положаја жена, УН, 1985; Бечка декларација и Акциони програм, УН, 1993; Пекиншка декларација и Платформа за акцију, усвојена на Четвртој светској конференцији о женама, 1995; Миленијумски циљеви развоја УН, усвојени на Миленијумском самиту УН, 2000; Резолуција 1325 (2000) Савета безбедности УН, Резолуција 3521(XXX) Генералне скупштине УН Равноправност између мушкараца и жена и елиминација дискриминације према женама, 1975; Резолуција 58/142 Жене и политичка партиципација, 2003; Конвенција о борби против дискриминације у области просвете, 1960; Конвенција о држављанству удате жене, 1957; Конвенција која се односи на дискриминацију у погледу запошљавања и занимања (МОП–К–19) 1958;

Конвенција о заштити материнства (МОР-К-103) 1952; Конвенција о једнаким могућностима и третману за раднике и раднице (радници са породичним обавезама) (МОР-К-156), 1981; Конвенција о једнакости награђивања мушке и женске радне снаге за рад једнаке вредности (МОР-К-100), 1951; Генерална препорука 33 Комитета за елиминацију дискриминације жена о приступу правди, 2015, те многе друге стратегије, препоруке и документи Савета Европе и других европских институција и организација а које су од значаја за унапређивање родне равноправности, попут Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу Савета европских општина и региона (2006), Агенда 2030, Препоруку Комисије о заштити достојанства жена и мушкараца на послу; Резолуцију Савета о промовисању једнаких могућности за жене; Резолуцију Савета о уравнотеженом учешћу мушкараца и жена у одлучивању; Резолуцију Савета о стању здравља жена у Европској заједници; Резолуцију Савета о женама у науци; Резолуцију Савета и министара рада и социјалне политике о уравнотеженом учешћу жена и мушкараца у породичном и радном животу; Резолуцију Европског парламента о женама у одлучивању; Резолуцију Европског парламента о женама у међународној политици; Акт о малим предузећима, 2008; Програм акције за интегрисање родне равноправности у развојну сарадњу Заједнице – Саопштење Комисије Савету и Европском парламенту (Мапа пута ЕУ за постизање родне равноправности 2006–2010) и др.

С тим у вези донета је и Национална стратегија за родну равноправност за период 2016-2020 године са Акционим планом за период 2016-2018. године као смерница за израду локалних акционих планова.

1. АНАЛИЗА КОНТЕКСТА

Анализа контекста представља целовиту слику локалне и шире друштвене стварности, односно анализу свих заинтересованих страна и анализу стања у области родне равноправности.

1.1. ПОДАЦИ О ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА

Први писани документ, који говори о постојању насеобине на територији данашњег Сомбора, датира из 1360. године.

Ову насеобину су 1541. године освојили Турци, под чијом влашћу се први пут, две године касније, јавља данашњи назив Сомбор. Након вишедеценијске владавине Турци се без борбе повлаче 1687. године, када на ове просторе долази Аустријска царевина, у којој ће временом Сомбор досећи свој највећи успон, значај и углед. Под њеном влашћу Сомбор ће остати све до уласка у састав Краљевине Србије 13. новембра 1918. године. За време њене владавине Сомборци су водили упорну и истрајну борбу за елибертацију и очување стечених привилегија, што је довело до проглашења Сомбора "слободним и краљевским градом" Повељом Марије Терезије од 17. фебруара 1749. године. Ову привилегију Сомборци су платили 150.000 рајнских форината у злату.

Круна свег догађања у 18. веку за Сомбор ће бити његово проглашење за стално седиште Бачко-бодрошке жупаније 1786. године, друге по величини од 75 тада постојећих жупанија у Угарској, а у саставу су јој били и Нови Сад и Суботица. Почетак новог, 19. века, у коме је Сомбор досегао своје највише домете, обележиће отварање Великог бачког канала 1802, који је пролазио у непосредној близини града, чиме је он добио значајну саобраћајницу и место за одмор и разоноду.

Сомбор је 1918. године ушао у састав Краљевине Србије. У овом периоду из Сомбора центар се сели у Нови Сад, а са њим и све значајније установе, које су чиниле важне изворе његових прихода.

До данашњих дана Сомбор се развија кроз оснивање „Сомборских новина“ 1954, „Ликовне јесени“ 1961, почетак емитовања програма Радио Сомбора 1973. и др.

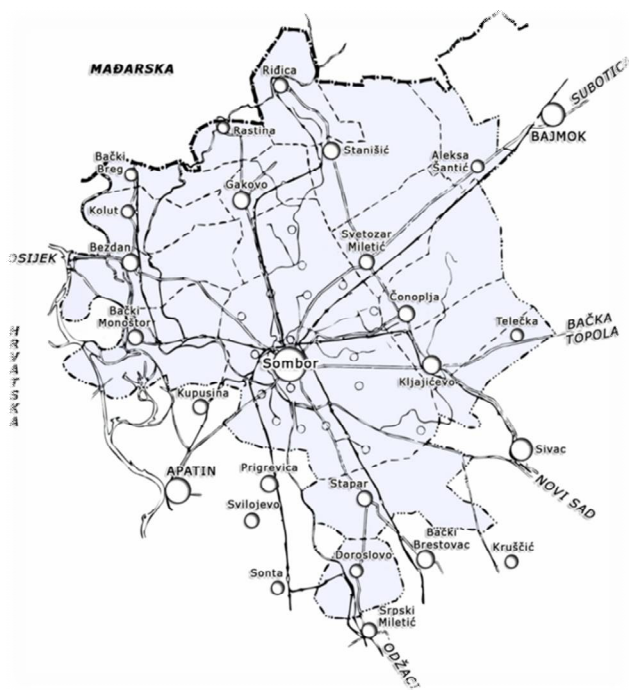
Законом о територијалној организацији Републике Србије ("Сл. гласник РС" бр. 129/2007) од 29. 12. 2007. године општина Сомбор добила је статус града и данас представља мултинационалну, мултикултуралну и мултиконфесионалну средину.

Географски положај

Град Сомбор налази се на крајњем северо-западу Републике Србије, те се граничи са суседним државама: Републиком Хрватском на западу и Републиком Мађарском на северу. Источна граница града Сомбора је према граду Суботици и општини Бачка Топола, југоисточна према општини Кула, а јужна и југозападна према општинама Оџаци и Апатин.

Територија града Сомбора се простире на површини од 1.216 км², што чини 15,63% територије Аутономне покрајине Војводине, односно 1,37% територије Републике Србије. Према својој површини од 1.177,22 км² град Сомбор је друга по величини у Аутономној покрајини Војводини, одмах иза града Зрењанина, а са укупно 85.903 становника, према попису из 2011. године, представља четврти најбројнији град у Аутономној Покрајини Војводини одмах иза Новог Сада, Суботице и Панчева. Сомбор је уједно и административни центар Западнобачког округа.

Према Статуту града Сомбора („Службени лист града Сомбора“ бр. 2/2019) територију града Сомбора утврђену Законом чине насељена места, односно подручја катастарских општина које улазе у њен састав и то су насељена места: Алекса Шантић, Бачки Брег, Бачки Моноштор, Бездан, Гаково, Дорослово, Кљајићево, Колут, Растина, Риђица, Светозар Милетић, Сомбор, Станишић, Стапар, Телечка, Чонопља и приградска насеља-салаши: Билић, Буковац, Градина, Жарковац, Козара, Ленија, Лугово, Милчић, Ненадић, Обзир, Радојевићи, Ранчево, Централа, Чичови, Шикара, Шапоње и салаши.

Град Сомбор се налази у северозападном делу Војводине, односно Србије. Сомбор и његов атар су на дну

басена некадашњег Панонског мора, омеђени на карти Европе са $16^{\circ}31'$ и $17^{\circ}06'30''$ источне географске дужине $46^{\circ}34'15''$ и $46^{\circ}03'20''$ северне географске ширине.

Територија се према северу граничи са Мађарском, на североистоку са градом Суботицом, на истоку општином Бачка Топола, на југоистоку са општином Кула, на југу са општином Озаци, на југозападу са општином Апатин и на западу са територијом Републике Хрватске. Према томе, њен простор је оивичен границама пет општина и територија ван Србије.

Град Сомбор је веома добро повезан магистралним и регионалним путевима који иду из правца Бачког Брега, Суботице, Новог Сада и Озака. Сомбор је од Београда удаљен 175 км, а од Будимпеште 220 км. Планиметријски посматрано, површина града има својим преовлађујућим, северним и средњим делом облик неправилног многоугла, на који се према југу надовезује сужени појас оивичен врло кривудавом граничном линијом.

Геоморфолошку основу терена града Сомбора чине део телечке лесне заравни која захвата око $\frac{1}{3}$ њене територије, лесна тераса надморске висине распона 90-100 м и алувијална равна Дунава, састављена из нижег инундационог дела и алувијалне терасе. Поменуте морфолошке целине су дисециране воденим токовима међу којима доминира релативно густа каналска мрежа. Посебну вредност положају подручја града нарочито дају околности да се она налази у Панонском басену и да припада ужој зони Подунавља, односно да се налази у зони коридора 7 који је већ уцртан у европску мрежу саобраћајних праваца, захваљујући којима је у знатној мери одређена просторно-функционална вредност и положај града у односу на друга подручја.

Сомбор је градско насеље и седиште града Сомбора и Западнбачког управног округа. Према попису из 2011. било је са околином 85.903 становника. Састоји се од градског насеља Сомбор са 14 салашких насеља укупне површине 289 км² и 47.623 становника и још 15 насељених места укупне површине 927 км² и 38.280 становника.

Насељена места су: Алекса Шантић, Бачки Брег, Бачки Моноштор, Бездан, Чонопља, Дорослово, Гаково, Кљајићево, Колут, Растина, Риђица, Станишић, Светозар Милетић, Стапар и Телечка.

На подручју града Сомбора постоји 22 месне заједнице. Сам град има седам месних заједница и то: Венац, Млаке, Црвенка, Горња Варош, Селенча, Стара Селенча и Нова Селенча, док су осталих 15 у насељеним местима.

Град Сомбор простире се на 16 катастарских општина укупне површине 117.722 ха, а просечна величина катастарске општине износи 71,53 км².

1.2. ВИТАЛНИ И ДЕМОГРАФСКИ ПОКАЗАТЕЉИ

Град Сомбор је изразито мултиетнички и у њему је регистровано чак 21 националност. Од укупног броја становника, 54.370 (63,29%) се изјаснило да је српске националности, 9.874 мађарске (11,49%), 7.070 хрватске (8,3%), 2.058 буњевачке (2,40%), 541 црногорске, 852 југословенске, 118 албанске, 22 бошњачке, 31 бугарске, 171 македонске националности, али су регистровани и Немци (494), Румуни (89), Русини (62), Словаци (117), Словенци (74), Украјинци (23).

У табели испод, налази се приказ структуре становништва у граду Сомбору према националној или етничкој припадности по попису из 2011. године:

Националност	Град Сомбор		
	Укупно	Мушко	Женско
Срби	54,370	26,885	27,485
Албанци	118	62	56
Бошњаци	22	15	7
Бугари	31	22	9
Буњевци	2,058	967	1,091
Власи	2		
Горанци	67	40	27
Југословени	852	440	412
Мађари	9,874	4,597	5,277
Македонци	171	76	95
Муслимани	91	33	58
Немци	494	246	248
Роми	1,015	524	491
Румуни	89	37	52
Руси	41	18	23
Русини	62	22	40
Словаци	117	44	73
Словенци	74	29	45
Украјинци	23	5	18
Хрвати	7,070	3,253	3,817
Црногорци	541	325	216
Остали	489	213	276
Нису се изјаснили	6,534	2,967	3,567
Регионална припадност	1,479	697	782
Непознато	219	109	110
Свега:	85,903	41,626	44,275

Табела 1.- Структуре становништва у граду Сомбору према националној или етничкој припадности по попису из 2011. године

Сомбор	површина у км ²	број насеља	становништво по попису 2011. године			на км ²
			укупно	мушкарци	жене	
	1216	16	85903	41628	44275	68

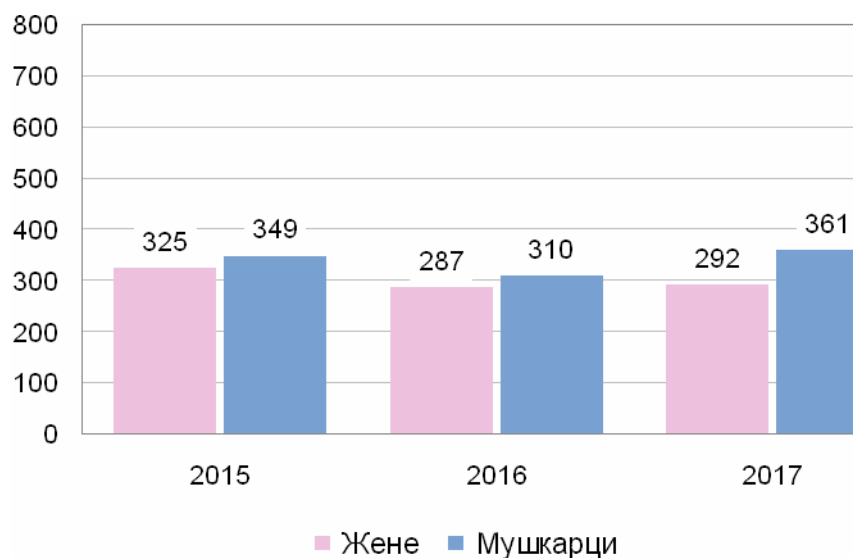
Табела 2. - Карактеристике територије града Сомбора
и становништво по попису 2011. године

Према резултатима пописа становништва из 2011. године на овом подручју живело је 85.903 становника, од чега 41.628 или 48,4% мушкараца и 44.275 или 51,6% жена. Процењени број становника средином 2018. године износио је 79.437, што је за 6.466 становника мање у односу на последњи попис. Тиме је настављен тренд сталног смањења броја становника.

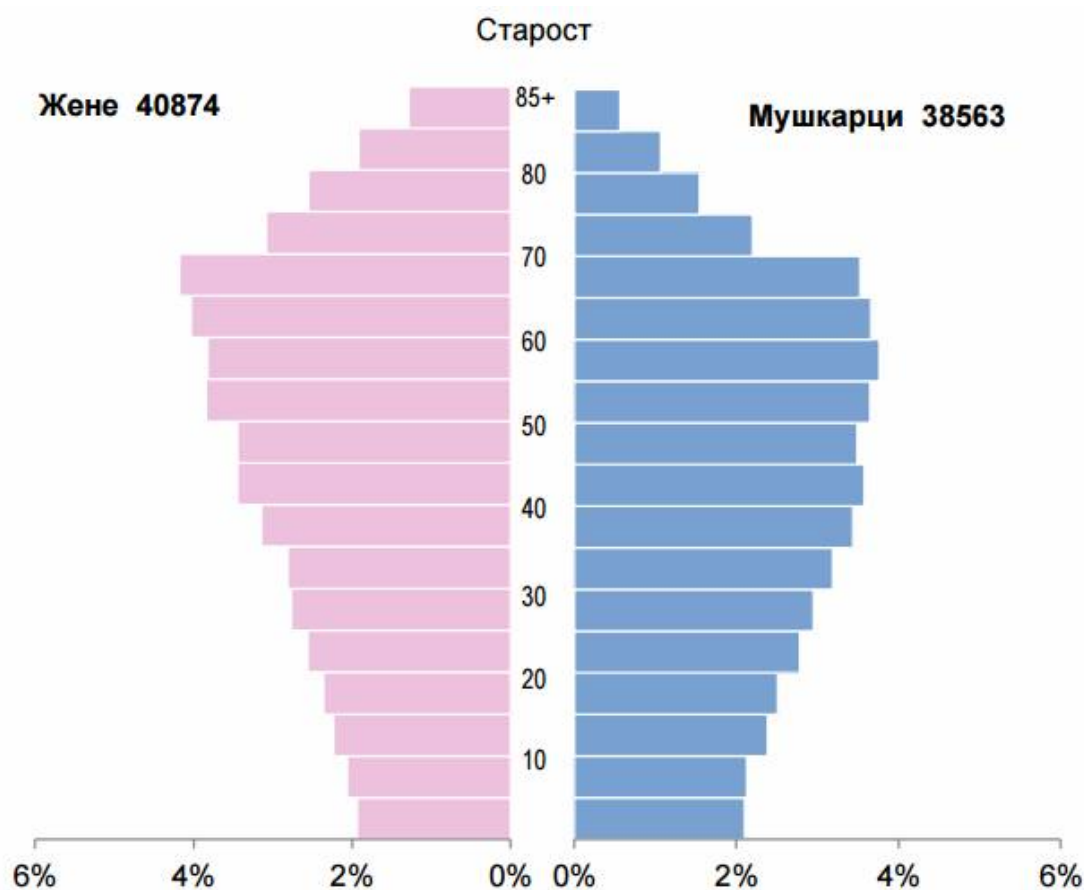
Старосна група	2016		2017	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	2234	2354	2170	2335
Деца старости 7—14 година (узраст основне школе)	2890	3056	2849	3018
Деца старости 15—18 година (узраст средње школе)	1459	1623	1495	1603
Деца старости 0—17 година	6222	6622	6161	6543
Број младих (15—29 година)	6373	6885	6253	6713
Радни контингент становништва (15—64 година)	26592	27185	26098	26703
Укупан број становника	41963	39438	41400	39000

Табела 3. - Становништво према старосним групама и полу, 2016—2017

Основно обележје виталних догађаја у Западно-бачком округу представља опадање броја живорођене деце, што је једна од најзначајнијих одредница високе просечне старости становништва. Смањење удела младих, уз сталан пораст популације старије животне доби, главни је разлог достигнутог рекорда у обиму негативног природног прираштаја.

Графикон 1 - Живорођени по полу, 2015-2017¹

Графикон 2 - Становништво по петогодишњима и полу, 2018²

Удео старијих од 65 година износи 21,9%, што показује да се становништво општине Сомбор налази у фази израженог демографског старења.

¹ Извор: Витална статистика РСЗ

² Извор: Витална статистика РСЗ

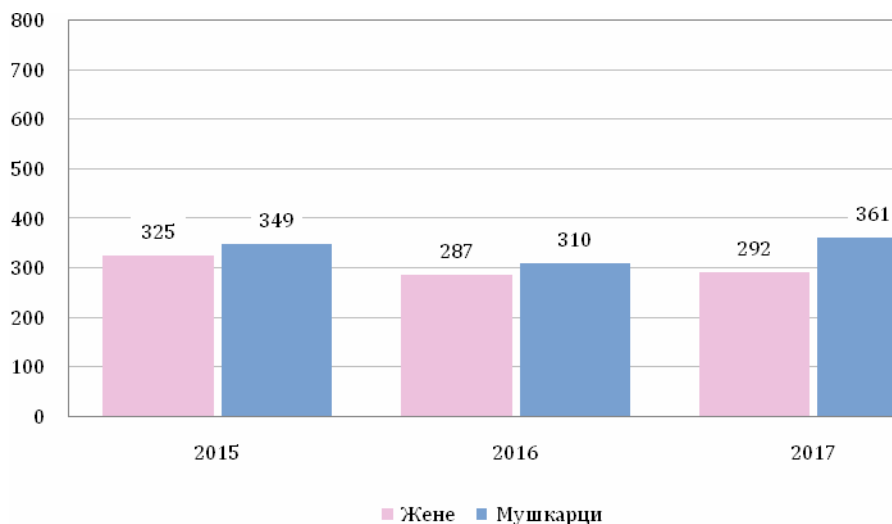
Просечна старост становништва такође је изнад граничног лимита од 30 година и износи 44,55 година. Просечна старост на нивоу Републике Србије износи 43,02, а у Војводини 42,66 година.

Очекивано трајање живота на рођењу, као један од најзначајнијих показатеља здравственог стања становништва нарочито за међународна поређења, за мушку новорођенчад износи 71,2 а за женску 77,1 година.

територија	очекивано трајање живота на рођењу	
	мушкарци	жене
Република Србија	73,2	78,1
Војводина	72,3	77,6
Западно-бачки округ	71,3	77,3
Сомбор	71,2	77,1

Табела 4 - Очекивано трајање живота 2018 године

Природно кретање становништва

Графикон 3 - Живорођени према полу, 2015-2017³

Смртност одојчади

Територија општине Сомбор и Западно-бачког округа у целини, према критеријумима СЗО, спада у подручја са ниском стопом смртности одојчади. Према подацима за 2017. годину стопа је имала вредност од 12,3/1000 живорођених, што представља повећање стопе у односу на претходни период.

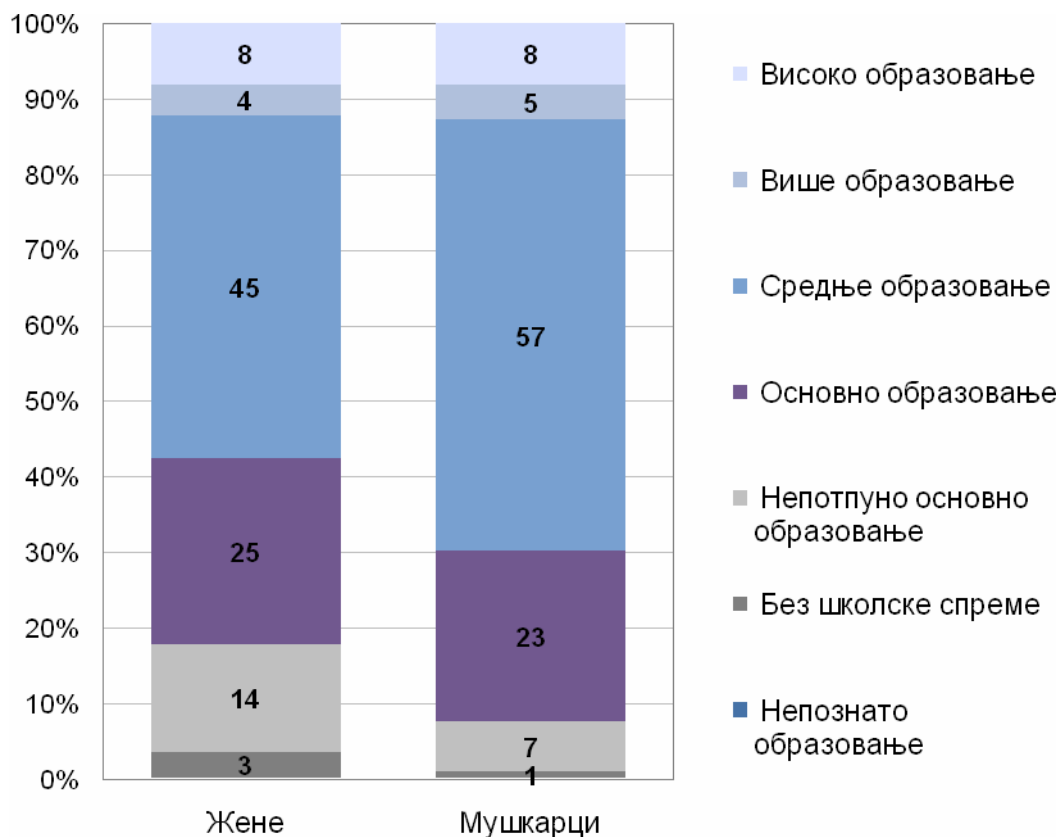
³ Извор: витална статистика, РГЗ

Година	Стопе смртности, 2015-2017 деца млађа од годину дана (одојчад) и млађа од 7 дана		Стопа неоаталне смртности према полу, 2015-2017	
	одојчад	< 7 дана	Ж	М
2015	3,0	7,4	3,08	2,87
2016	6,7	18,2	0,00	9,68
2017	12,3	18,2	0,00	11,08

Табела 4 - Очекивано трајање живота 2018 године⁴

2. ОБРАЗОВАЊЕ

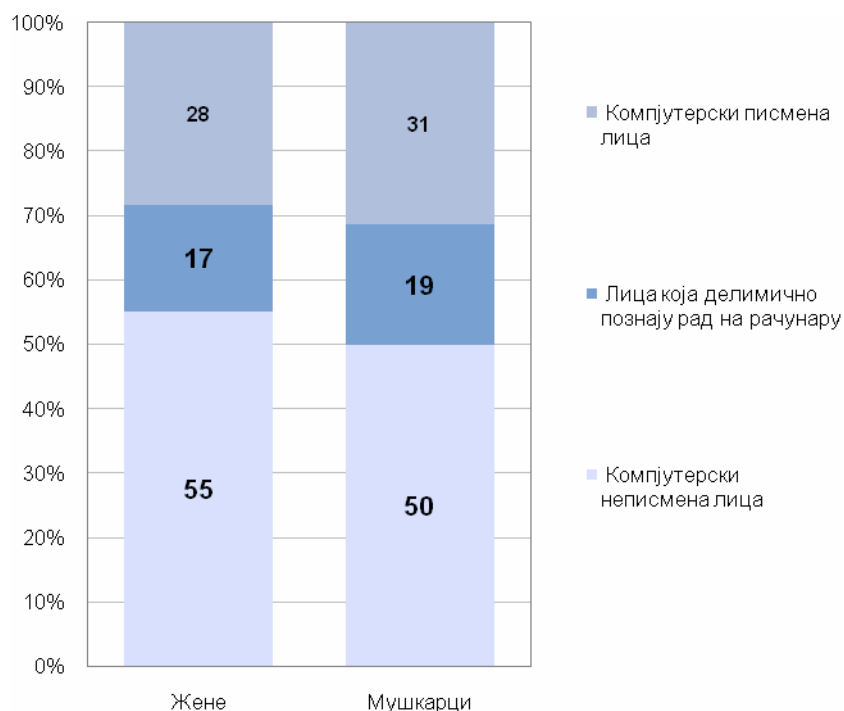
Од укупног броја становништва Града Сомбора старијег од 15 година највише је оних са средњом школом 38.052, затим оних са основном школом 17.728, високо образованих (висока и виша школа) је 9.354, док је без основне школе 9.543 особе. На основу података о компјутерској писмености уочава се да је од укупног броја испитаника (74.780) рачунарски образовано око 47,4% а потпуно компјутерски неписмено 52,5% лица.

Графикон 4 - Становништво старости 15 и више година према школској спреми и полу, 2011⁵

⁴ Извор: витална статистика, РГЗ

⁵ Извор: попис становништва, домаћинства и станова, РГЗ

Графикон 5 - Становништво старости 15 и више година према компјутерској писмености и полу, 2011⁶

На територији општине Сомбор налази се 19 основних школа од којих је у самом граду Сомбору 5, а у приградским насељима још 14 основних школа. У Граду Сомбору према последњој евиденцији било је 9 средњих школа и Педагошки факултет.

Основне школе на територији града Сомбора похађа 5917 ученика, од тога 2913 девојчице и 3004 дечака. Градске основне школе похађа 3856 (девојчица 1905 и дечака 1951), а сеоске школе похађа 2061 ученик, од тога је 1008 девојчица и 1053 дечака.

Средње образовање похађа укупно 3466 ученика, од чега 1830 девојчица и 1636 дечака. У основним школама је више дечака него девојчица, док се тај однос на нивоу средњег образовања мења.

НАЗИВ ШКОЛЕ	МЕСТО	укупан број ученика			број првака			број ученика завршног разреда			број насилних ситуација III степена	структура жртава насилних ситуација III степена			
		м	ж	свега	м	ж	укупно	м	ж	укупно		укупно	м	ж	одрасли
Аврам Мразовић	Сомбор	388	355	743	31	41	72	48	45	93	0	0	0	0	0
Никола Вукићевић	Сомбор	355	394	749	38	52	90	56	53	109	0	0	0	0	0
Доситеј Обрадовић	Сомбор	325	296	621	41	40	81	39	33	72	0				
Иво Лола Рибар	Сомбор	370	365	735	42	48	90	48	50	98	1	2			2
Братство јединство	Сомбор	171	153	324	15	13	28	32	21	53	0	0	0	0	0
Братство јединство	Светозар Милетић	77	91	168	11	6	17	8	13	21	0				
Бранко Радичевић	Стапар	123	130	253	19	15	34	24	26	50	0	0	0	0	0
Киш Ференц	Телечка	42	33	75	7	11	18	4	6	10	0	0	0	0	0
22. октобар	Бачки Моноштор	109	81	190	15	9	24	16	10	26	0				
Огњен Прица	Колут	32	23	55	5	1	6	5	3	8	0	0	0	0	0

⁶ Извор: попис становништва, домаћинства и станова, РГЗ

Лаза Костић	Гаково	48	36	84	8	6	14	8	5	13	0	0	0	0	0
Никола Тесла	Кљајићево	150	159	309	12	19	31	16	24	40	0	0	0	0	0
Мирослав Антић	Чонопља	105	94	199	16	5	21	11	10	21	0	0	0	0	0
Алекса Шантић	А. Шантић	38	32	70	4	6	10	4	4	8	0	0	0	0	0
Петар Кочић	Риђица	41	52	93	4	7	11	7	4	11	0	0	0	0	0
Иван Горан Ковачић	Станишић	108	109	217	15	8	23	14	18	32	0	0	0	0	0
Братство јединство	Бездан	125	101	226	15	11	26	14	18	32	0	0	0	0	0
Петефи Шандор	Дорослово	32	38	70	4	2	6	4	10	14	0	0	0	0	0
Моша Пијаде	Б. Брег	23	29	52	2	4	6	3	5	8					
Школа за осн. Обра. одраслих	Сомбор	297	324	621	66	60	126	114	127	241	0	0	0	0	0
Школа за основно И средње образовање са домом "Вук Караџић"	Сомбор	45	18	63	8	1	9	8	1	9	0				
укупно ОШ		3004	2913	5917	378	365	743	483	486	969	1	2	0	0	2
СРЕДЊЕ ШКОЛЕ															
Гимназија "Вељко Петровић"	Сомбор	227	310	537	68	62	130	57	89	146	0				
Средња економска школа	Сомбор	209	383	592	62	112	174	48	103	151	0	0	0	0	0
Средња мед.шк. "Др Ружица Рип"	Сомбор	106	442	548	25	103	128	33	113	146	0	0	0	0	0
Средња пол.-прехранбена школа	Сомбор	198	157	355	51	31	82	46	50	96	0	0	0	0	0
Средња школа "Свети Сава"	Сомбор	100	344	444	31	92	123	18	56	74	0	0	0	0	0
Средња техничка школа	Сомбор	721	126	847	217	45	262	188	10	198	/				
Школа за основно и средње образовање са домом "Вук Караџић"	Сомбор	45	18	63	8	1	9	8	1	9	0				
Муз. школа "Петар Коњовић"	Сомбор	30	50	80	14	10	24	3	11	14	0	0	0	0	0
укупно СШ		1636	1830	3466	476	456	932	401	433	834	0	0	0	0	0
С В Е Г А		4640	4743	9383	854	821	1675	884	919	1803	1	2	0	0	2

Табела 5 - Укупан број ученика основних и средњих школа по полу⁷

2.1. ПРЕДШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ И ОБУХВАТ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКИМ ПРОГРАМОМ

Европска повеља о родној равноправности жена и мушкараца на локалном нивоу у оквиру члана 16., који се односи на децу и дечију заштиту, обавезује потписницу да узме у обзир улогу коју имају квалитетне и приступачне јаслице, вртићи и друге установе за бригу о деци. Ове установе треба да буду доступне свим родитељима и старатељима, без обзира на њихове финансијске могућности и да буду у функцији усклађивања њихових професионалних обавеза, јавног и приватног живота. Град као потписник Повеље признаје и допринос који такве установе дају економском и друштвеном животу и структури локалне заједнице и друштву уопште.

ПУ „Вера Гуцуња“ укупно броји 85 група, смештених у 32 објекта, од чега се у граду налази 17, а у насељеним местима 15 објеката. Од укупно 85 васпитних група, у насељеним местима налази се 25, од чега су 22 групе припремне предшколске, док су 3 групе узрасне категорије од 3 до 5,5 година.

У граду се налази 60 васпитних група, од чега је 18 група за припремно предшколски узраст, 28 група за децу узраста од 3 – 5,5 година, а 14 за децу узраста од 0-3 године.

⁷ Извор: Школска управа Сомбор

ГРАД				
узраст	полудневни	целодневни	дечаџи	девојџице
0 – 3 г.		250	783	698
3 – 5,5 г.		739		
5,5 – 6,5 г.	6	492		
НАСЕЉЕНА МЕСТА				
узраст	полудневни	целодневни	дечаџи	девојџице
0 – 3 г.			243	209
3,5 – 5,5 г.		65		
5,5 – 6,5 г.	381			
УКУПНО	387	1546	1026	907
укупно уписане деце: 1933				

Табела 6 - Структура смеиштаја деце по узрасту, полу и врсти боравка

2.2. ЕКОНОМСКИ ПОЛОЖАЈ И ЗАПОСЛЕНОСТ

Према подацима Републичког завода за статистику запослених је 20.522.

У новембру 2019. године, према подацима Националне службе за запошљавање у Сомбору је 4.476 незапослених, од чега је 2.023 жена или 45%.

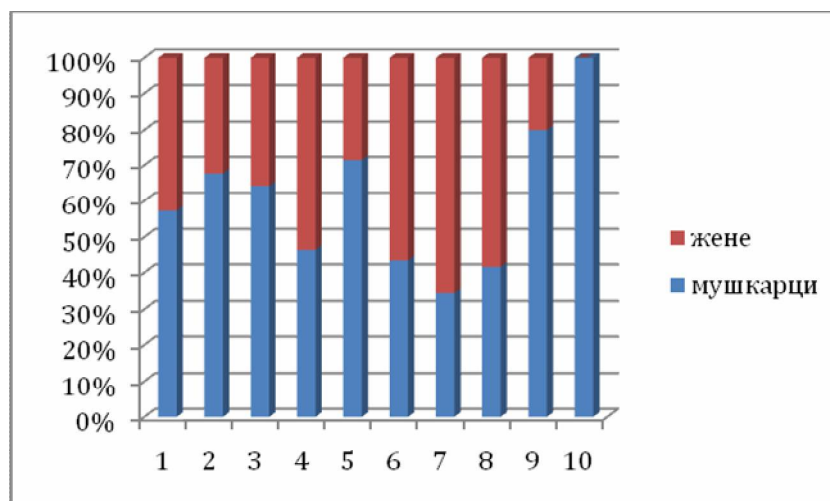
Незапосленост у граду Сомбору има и дугорочни, структурни и транзициони карактер.

Опште карактеристике тржишта рада до 2019. године остају непромењене у односу на претходни период: неусаглашеност понуде и потражње радне снаге, велико учешће дугорочно незапослених, неповољна старосна и квалификациона структура незапослених, висока стопа незапослености младих, велики број незапослених који припадају теже запошљивим категоријама.

	I	II	III	IV	V	VI	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
М	911	111	658	570	15	41	20	121	4	2
Ж	680	53	367	655	6	53	38	170	1	0
Укупно	1591	164	1025	1225	21	94	58	291	5	2

Табела 7 - Незапослена лица према степену спреме и полу на крају новембра 2019.год.⁸

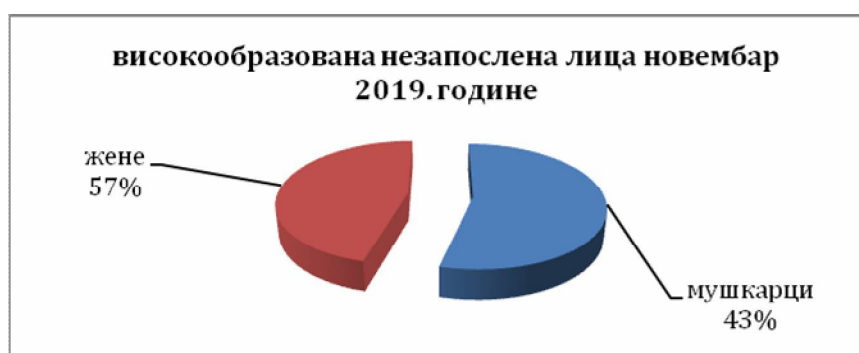
⁸ Извор: Национална служба за запошљавање

Графикон 6 - Незапослена лица према степену спреме и полу на крају јуна 2015.год.⁹

Највише је незапослених лица без квалификација тј са завршеном основном школом, што паказује и неповољну образовну структуру незапослених лица.

Иако је скоро поједнак број жена и мушкараца са високим и вишим образовањем, жене чине већину незапослених у овој категорији, тј. од укупно 450 незапослених лица са високим и вишим образовањем, жене чине 58.

Графикон 7 - Незапослена лица са вишим и високим образовањем на крају новембра 2019.године¹⁰

Старосна структура незапослених лица, показује да највеће учешће у структури незапослених, према годинама старости, имају незапослена лица од 50 до 54 година, где жене чине 51% незапослених, а затим лица од 55-59 године, где жене чине 40% незапослених. Старосна структура је изратито неповољна, чак 75% незапослених лица има преко 50 година живота, од тога жене чине 40%.

	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-65
М	86	167	189	208	227	287	280	329	383	297
Ж	72	140	193	190	212	257	278	338	259	84
Укупно	158	307	382	398	439	544	558	667	642	381

Табела 8 - Незапослена лица према степену спреме и полу на крају новембра 2019.год.¹¹

⁹ Извор: Национална служба за запошљавање

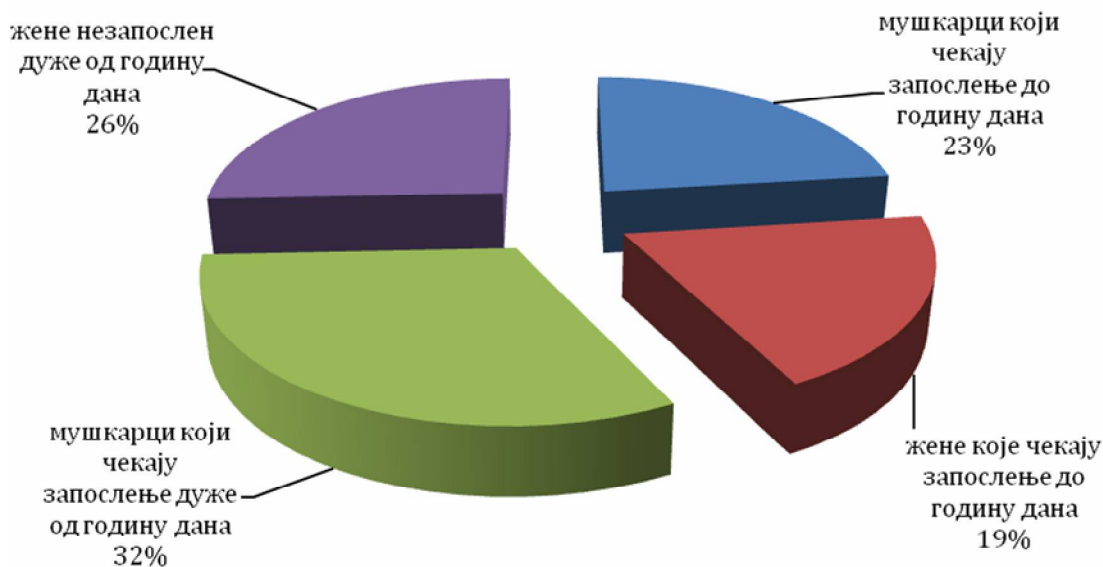
¹⁰ Извор: Национална служба за запошљавање

¹¹ Извор: Национална служба за запошљавање

	Месеци				Године					
	до 3	3-6	6-9	9-12	1-2	2-3	3-5	5-8	8-10	преко 10
М	442	241	203	145	320	171	287	293	150	201
Ж	382	182	157	153	293	157	197	220	101	181
Укупно	824	423	360	298	613	328	484	513	251	382

Табела 9 - Незапослена лица према трајању незапослености и полу на крају новембра 2019.год.¹²

Највеће учешће у регистрованој незапослености према дужини чекања на запослење имају лица која чекају на запослење преко година дуна што је показатељ дугорочне незапослености.

Графикон 8 - Незапослена лица према дужини чекања¹³

Незапосленост	Новембар			
	2015	2016	2017	2018
Укупно незапослени	7.130	6.792	5.771	4.998
Од тога жене (%)	2.816 39%	2.765 40%	2.377 41%	2.218 44%

Табела 10 - Полна структура незапослених лица

Учешће дугорочне незапослености даље наставља да се повећава и представља велики проблем.

Присутна је дугорочна незапосленост жена, а посебно је наглашен проблем запошљавања жена преко 45 година, пољопривредница, младих жена и жена из вишеструко дискриминисаних група. Треба имати у виду да је велики број жена ангажован у неплаћеним активностима, обављајући неплаћене послове у домаћинству. Жене које траже запослење,

¹² Извор: Национална служба за запошљавање

¹³ Извор: Национална служба за запошљавање

приликом запошљавања најчешће на бројне тешкоће и неретко су изложене непријатним питањима у вези са приватним животом, рађањем, а присутна је и дискриминација жена према годинама и у погледу физичког изгледа, а у појединим случајевима су изложене и сексуалном уцењивању приликом запошљавања. Запослене жене су изложене су појединим кршењима права у вези са радом, као што је кршење права на годишњи одмор, боловање, а теже напредују на руководећа радна места.

Током 2019. године у Националној служби за запошљавање мере активне политике запошљавања користило је 2.594 лица, од тога 1.315 жена.

М Е Р А	Укупно лица	жена
Сајмови запошљавања	1.214	599
Клуб за тражење посла	74	42
Обука за активно тражење посла за квалификована лица	472	231
Мотивационо-акциона обука за лица без квалификација	342	169
Радионица за провладавање стреса услед губитка посла и тренинг самоефикасности	87	62
Стручна пракса	64	48
Стицање практичних знања за неквалификована лица	9	2
Обуке за тржиште рада	28	23
Обука на захтев послодавца	4	4
Јавни радови	92	36
Субвенције за samozapošljavanje	105	49
Субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих	84	42
Субвенције за ОСИ без радног искуства	19	8
УКУПНО	2.594	1.315

*Табела 11 - Подаци за Филијалу (општина Сомбор, Апатин, Кула, Оџаци)
о коришћењу мера активне политике запошљавања*

Право на материјалну подршку породици и појединцу у Републици Србији прописано је Законом о социјалној заштити.

Видови материјалне подршке: новчана социјална помоћ, додатак за помоћ и негу другог лица, увећани додатак за помоћ и негу другог лица, помоћи оспособљавања за рад, једнократне новчане помоћи, помоћи у натури и друге врсте материјалне подршке...

Породица или појединац има право на новчану социјалну помоћ ако својим радом, приходима од имовине или других извора остварују приход који је мањи од износа новчане социјалне помоћи која је прописана законом. Исто тако, породица или појединац су одговорни за задовољење сопствених животних потреба. Појединац који је способан за рад у смислу закона има право и дужност да учествује у активностима које омогућавају да превазиђе неповољну социјалну, односно материјалну ситуацију. Центар за социјални рад може закључити са материјалне подршке споразум о активацији - активном превазилажењу његове неповољне ситуације.

Број корисника новчане социјалне помоћи је променљивог карактера на шта утиче низ фактора као што су: запошљавање и samozapošljavanje, већа информисаност грађана о правима, остваривање права на пензију, радно ангажовање на привремено-повременим пословима и мобилност радне снаге...

На основу евиденције Центра за социјални рад Сомбор приметно је да је удео корисника новчане социјалне помоћи женског пола знатно већи у односу на кориснике мушког пола, што потврђује следећи табеларни приказ:

Број носилаца права на НСП у децембру 2018. године	
Жене	1674
Мушкарци	1231
УКУПНО	2905

Табела 12 - Приказ удела корисника НСП према полу

Разлог већег броја жена корисница новчане социјалне помоћи у односу на мушкарце кориснике исте огледа се у чињеници да су жене чешће без запослења, ређе власнице некретнина и пољопривредних газдинстава, те да у случају развода брачне заједнице лакше остваре право на алиментацију али је теже наплаћују.

Приметан је већи број корисника новчане социјалне помоћи у сеоским срединама у односу на градску.

Изузетак је видљив код једнородитељских породица где градске породице незнатно предњаче по броју остварених права на новчану социјалну помоћ.

Број корисника права на НСП у децембру 2018. године на територији града Сомбора	
Број носилаца права на НСП у сеоској средини	1327
Број чланова породице/домаћинства корисника НСП у сеоској средини	2871
Број носилаца права на НСП у градској средини	982
Број чланова породице/домаћинства корисника НСП у градској средини	1846
Број једнородитељских породица корисника НСП у сеоској средини	289
Број чланова једнородитељских породица корисника НСП у сеоској средини	753
Број једнородитељских породица корисника НСП у градској средини	307
Број чланова једнородитељских породица корисника НСП у градској средини	767
УКУПНО	6237

Табела 13 - Приказ удела корисника НСП према средини

Наша држава је кроз законске оквире обезбедила спектар права која пружају материјалну подршку и оснажују породицу и појединца. Активну улогу у томе имају локалне самоуправе.

Територија	Број / носиоци пољопривредних газдинстава		
	Укупно	Мушкарци	Жене
Алекса Шантић	250	204	46
Бачки Брег	166	140	26
Бачки Моноштор	254	213	41
Бездан	343	262	81
Гаково	278	241	37

Дорослово	367	247	120
Кљајићево	952	741	211
Колут	279	197	82
Растина	100	86	14
Риђица	450	370	80
Светозар Милетић	429	312	117
Сомбор	2447	1838	609
Станишић	637	517	120
Стапар	501	401	100
Телечка	374	269	105
Чонопља	511	403	108
УКУПНО	8338	6441	1897

Табела 14 - Број пољопривредних газдинстава на територији Сомбора према полу носилаца¹⁴

2.3. ЗДРАВЉЕ

Процена здравствених потреба становништва, различитих популационих група, посебно према старости, полу, рањивости врши се на основу затеченог стања показаних резултата у коришћењу здравствене заштите и здравствених услуга као и на основу процене демографских, виталних и социјалних промена и на основу утицаја епидемиолошке ситуације на здравље. На процену врсте и обима здравствених потреба утичу и други фактори, као навике и понашање у вези са здрављем, вредновање здравља у традицији и култури становништва, самопроцена здравља, расположиви и доступни капацитети здравствене службе, осигурања и други фактори.

Потенцијалне здравствене потребе односе се на здраво становништво у области унапређења и очувања здравља, ради очувања виталних капацитета и спречавања деловања препознатих ризика по здравље. Реализују се на примарном нивоу у оквиру превентивне здравствене заштите и у мањем обиму у болничкој здравственој заштити у вези стања трудноће, порођаја, те у здравственој заштити новорођенчади и одојчади у оквиру примарне и секундарне превенције.

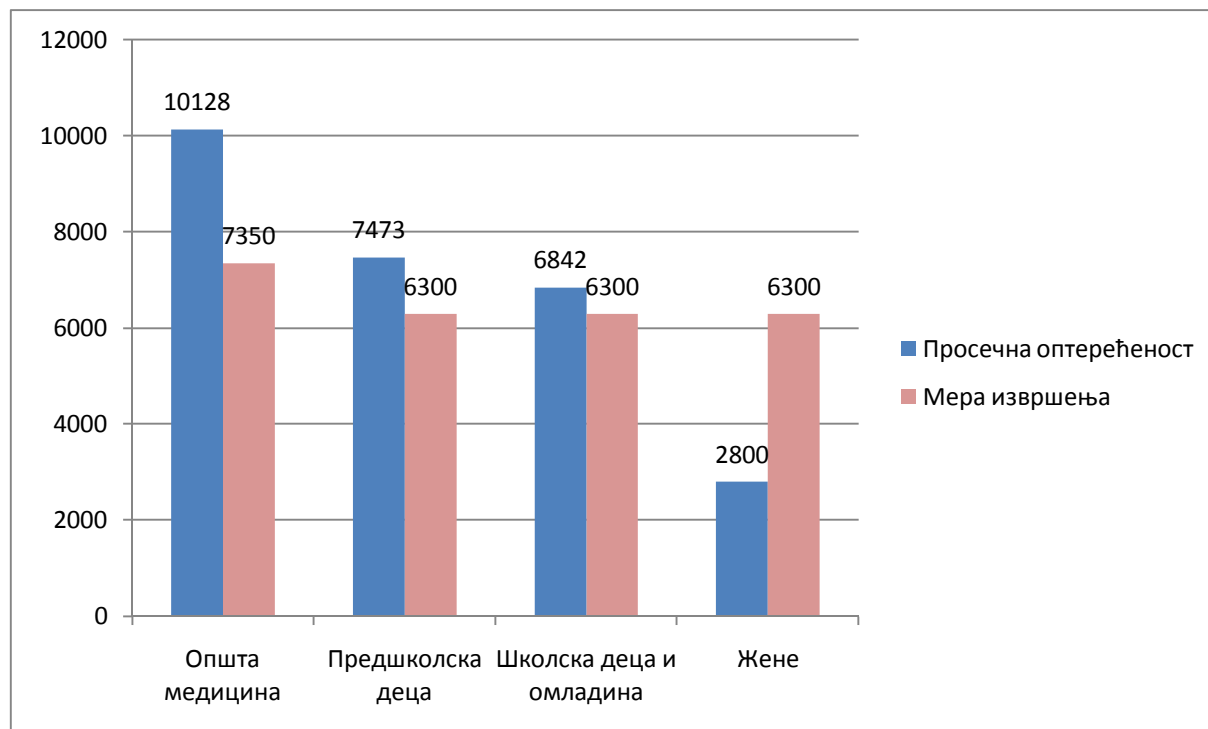
Здравствене потребе оболелих и повређених процењују се у области лечења и рехабилитације на примарном, секундарном и терцијарном нивоу, а на основу очекиваног коришћења здравствене заштите и здравствених услуга, регистрованог морбидитета у примарној и болничкој заштити и на основу одређених обољења и стања од већег социјално медицинског значаја – према популационим регистрима, пријавама (заразне и друге болести) и других показатеља угрожености здравља становништва у односу на најчешће узроке смртности становништва и друго.

Врста и обим здравствених потреба процењују се у односу на достигнути ниво реализације права, нарочито у области превентивне здравствене заштите као и у оквиру коришћења, пропусне моћи здравствене делатности и утврђених мера извршења.

Услуге здравствене заштите становништву Града Сомбора пружају се у Дому здравља „др Ђорђе Лазич“, Апотеци (установе на примарном нивоу здравствене заштите), Општој болници „др Радивој Симоновић“ (секундарна здравствена заштита) и Заводу за јавно здравље (установа на више нивоа).

¹⁴ Извор: Републички завод за статистику

Општа болница и Завод за јавно здравље, своје услуге пружају становништву Западно бачког округа.

Графикон 9 - Просечна оптерећеност лекара у службама примарне здравствене заштите у односу на дефинисане мере извршења 2018 године

Сомбор	циљна популација	Бр. лекара	ПОСЕТЕ	
			код лекара укупно	По лекару годишње
33 одраслих	68595	45	348964	7755
33 деце	4670	6	34461	5744
33 школске деце *	9124	6	38069	6344
33 жена **	32270	6	17654	2942
Стоматолошка з.з. деце	13794	8	26224	3278
Стоматолошка з.з. одраслих	68595	13	18542	1426

Табела 15 - Просечан број посета изабраном лекару

Организациона структура секундарне здравствене заштите

Општа болница Сомбор обезбеђује стационарну здравствену заштиту за укупно 175.347 становника Западнобачког округа и располаже са 732 постеље. Током 2018. године у болници је лечено 18.740 болесника и остварено 173.033 б.о. дана. Просечна дужина болничког лечења износила је 9,23 дана а просечна заузетост постеља 64,76%.

ОДЕЉЕЊЕ	Постељни фонд у складу са Уредбом				пр.дужина лецења (дани)	пр.заузетост постеља (%)
	станд. нега	инт. ниво 2	инт. ниво 3	укупно		
Интерно одељење	81	15		96	9.64	80.72
Одељење за инфективне болести	22			22	9.45	40.15
Одељење за плућне болести	62	4		66	11.77	71.18
Одељење за неурологију	47	7		54	9.29	62.88
Одељење за хирургију	102			102	6.41	61.30
Одељење за ортопедску хирургију и трауматологију	43			43	8.60	63.31
Одељење за урологију	30			30	8.14	64.21
Одељење за ухо, грло и нос	14			14	4.30	59.65
Очно одељење	7			7	3.54	40.00
Деције одељење	24	1		25	5.26	70.28
Одељење за гинекологију и акусер.	56	2		58	5.04	49.83
Одељење за психијатрију	112			112	24.82	63.99
Одељење за палијат. збрињавање	8			8	10.85	60.55
Одељење за анестезију, реаниматологију и инт. негу	7	4	4	15	4.44	45.59
Одељење за физикалну медицину и рехабилитацију	80			80	20.61	71.02
Укупно	695	33	4	732	9.23	64.76

Табела 16 - Број постеља, просечна дужина лецења
и заузетост постеља током 2018. године

➤ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ СОМБОР

Завод за јавно здравље Сомбор припада јавно здравственим институцијама које обезбеђују здравствену заштиту од посебног интереса за друштво на територији Западно Бачког округа.

Место и улога Завода за јавно здравље су дефинисани Законом о здравственој заштити и Законом о јавном здрављу, према коме прати, истражује и проучава здравствено стање и здравствену културу становништва, стање и квалитет животне средине, узроке појаве и ширење заразних и других болести, утицаје еколошких фактора на здравље, као и на организацију, рад и развој здравствене службе и предлаже и предузима одговарајуће мере у циљу заштите и унапређења здравља.

Ове здравствене установе још увек немају развијен систем прикупљања и обраде података по полу.

**САДРЖАЈ И ОБИМ ПРЕВЕНТИВНИХ МЕРА ПО ДЕЛАТНОСТИМА
У УСТАНОВАМА ПРИМАРНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ У 2018. ГОДИНИ**
Округ: ЗАПАДНО-БАЧКИ
Здравствена установа: ДЗ СОМБОР

Табела 1									
Популациона група	Број осигураних лица (подаци РФЗО)	Услуге	Подаци (планске табеле 2018 шифра РФЗО)	Обим услуга по осигураном лицу (предвиђено)	Планирани број услуга (Планирано 2018.)	Извршене услуге у 2018. год.	Остварени обим услуга по осигураном лицу (коришћење)	Планирани обим услуга по осигураном лицу (%)	Остварени обим услуга по осигураном лицу (%)
1	2	3	4	5	6	7	8 = 7 / 2	9	10
ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА									
Новорођенче у првом месецу и одојче (од 2. месеца до краја 1. године)	633	Превентивни преглед	Таб.7 (1100015) сви атрибути из Планске табеле, укључујући и превентивни преглед педијатра на терену код дечије са ризиком, једанпут до 15. дана по рођењу.	6	3726	3372	5,33	100%	88,80%
Одојче (од 2. месеца до краја 1. године)	633	Ултразвучни преглед кукова	Таб.7 и Таб. 20 (2200103 атрибут 18)	1	621	621	0,98	95%	98,00%
Друга година живота	670	Превентивни преглед	Таб.7 (1100023)	2	1306	1297	1,94	95%	96,80%
Трећа година живота	666	Контролни преглед	Таб.7 и таб. 8 (1100049)	1	285	312	0,47	30%	47,00%
Четврт година живота	643	Превентивни преглед	Таб.7 (1100023)	1	631	421	0,65	95%	65,00%
Пета година живота	614	Контролни преглед	Таб.7 и таб. 8 (1100049)	1	205	280	0,46	30%	46,00%
Шеста/седма година живота (пред полазак у школу)	660	Превентивни преглед	Таб.7 (1100023)	1	660	663	1,00	100%	100,00%
Деча 0 -6 година	4505	Превентивни преглед пре упућивања у установу за колективни боравак дечије.	Табела бр 7 1100056		295	501	0,11		11,00%
Деча са ризиком 0-6 година		Контролни преглед дечије (за дечу са ризиком)	1100049 А, Таб. 7 и 8				#DIV/0!		
ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ДЕЦЕ ШКОЛСКОГ УЗРАСТА									
I, III, V и VII разред основне школе (у осмој, десетој, дванаест, стој четрнаестој, години)	2914	Превентивни преглед	Таб.9 (1100031)	1	2986	2098	0,72	95%	72,00%
I и III разред средње школе (у шестнаестој, осамнаестој години)	1882	Превентивни преглед	Таб.9 (1100031)	1	1567	794	0,42	90%	42,00%
II, IV, VI, VIII разред основне школе (дванаест, четрнаест, петнаест, шестнаест година) код дечије са отвореним поремећајем при превентивним прегледима	2872	Контролни преглед	Таб. 9 (1100049)	1	290	189	0,07	30%	7,00%
II и IV разред средње школе (у седмнаестој, деветнаестој години) код дечије са отвореним поремећајем при превентивним прегледима	1592	Контролни преглед	Таб. 9 (1100049)	1	75	75	0,05	30%	5,00%
Деча 7-19	8965	Превентивни преглед пре упућивања у установу за колективни боравак дечије, школске дечије и омладине	Таб. 9 (1100056)		115	214	0,02		2,00%
Деча од 6-14 година	5867	Утврђивање опште и посебне здравствене способности дечије од шест до 14 година живота за бављење спорским	Таб 9** , Таб 13** и Таб 29 (1100032, 1100033 и 1100034)	1,5	1010	1176	0,20	90%	13,30%
** Планирају установе које немају специјалисту спорске медицине/медицине спорта									
ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ЖЕНА									
Жене генеративног доба (од 15 до 49 година)	16656	Преглед у вези са планирањем породице	Таб. 11 (1300151)	1	3340	57	0,00	20%	0,00%
Труднице први триместар	619	Превентивни преглед труднице први преглед до краја првог триместра трудноће	Таб.11 (1300037 атрибут 06)	1	140	93	0,15	90%	15,00%
		Ултразвучни преглед труднице у првом триместру трудноће	Таб. 11 (2200079 атрибут 14)	1	140	93	0,15	90%	15,00%
Труднице-високо ризична трудноћа	Број трудница са високо-ризиичном трудноћом	Контролни преглед труднице са високо-ризиичном трудноћом (за високо ризичну трудноћу)	Таб. 11 (1300045 А)	Према индикацијам а и налогу гинеколога	45	22	#VALUE!		
Труднице -други и трећи триместар	619	Превентивни преглед труднице први преглед труднице	Таб.11 (1300037 атрибут 00)	1	481	463	0,75	90%	75,00%
		Контролни преглед	Таб. 11 (1300045)	4	3815	3520	5,68	90%	142,00%
		Гинеколошко-акушерски ултраз. прегл. трудница	Таб. 11 (2200079 атрибут 14)	3	2400	2409	3,87	90%	129,00%
Породиља	619	Превентивни преглед након 6 до 8 недеља од порођаја	Таб. 11 (1300169 атрибут 00)	1	280	266	0,43	90%	43,00%
		Превентивни преглед након шест месеци од порођаја	Таб. 11(1300169 атрибут 09)	1	280	9	0,01	90%	1,40%
Жене од 15 и више година	36381	Превентивни гинеколошки преглед	Таб. 11 (1300011)	1	8153	2795	0,08	20%	8,00%
Жене од 25 до 64 година	22087	Скрининг/рано откривање рака грлића материце	Таб. 11 (1300029+ атрибут 33)	1/3	5665	2858	0,13	25%	38,80%
Жене од 25 до 64 година	22087	Екзофолитарна цитологија ткива репродукт. органа жене -неаутоматизована припрема и неаутоматизовано бојење	Таб. 11 (1300136) Прво читање ПАП брисева (цитоскрининг у организованом скринингу)	1/3			0,00		
Жене од 25 до 64 година	22087	Екзофолитарна цитологија ткива репродукт. органа жене -неаутоматизована припрема и неаутоматизовано бојење	Из фактурисане реализације: шифра: L.029454 (атрибут 33) друго читање - супервизија ПАП брисева	1/15			0,00		
Жене од 50 до 69 година	12814	Индивидуални здравствено-васпитни рад (скрининг на карцином дојке) код жена 50-69 година	Таб.11 (1000215 атрибут 32 скрининг карцинома дојке)	1/2	4950	733	0,06		11,40%
		Мамографија / Скрининг	Таб. 19 (2200129 + атрибут 33)	1/2			#DIV/0!	30%	

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ОДРАСЛОГ СТАНОВНИШТВА И ЦЕНТАР ЗА ПРЕВЕНТИВНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСЛУГЕ ОДРАСЛИХ									
Одрасло становништво (од 19 до 34 година)	14715	Превентивни преглед	Таб. 12, 13 и таб. 14 (1200013)	1/5	645	176	0,01	20%	5,90%
Одрасло становништво (од 35 и више година)	52215	Превентивни преглед	Таб. 13 и таб. 14 (1200013)	1/2	1265	1360	0,03	20%	5,20%
старији од 18 година	66930	Скрининг/рано откривање депресије	Таб. 12, 13 и таб. 14 (1200088)	1	5865	805	0,01	8%	1,20%
Одрасло становништво (од 35 и више година)	52215	Скрининг/рано откривање дијабетеса типа 2	Таб. 13 и таб. 14 (1200062)	1/3	11930	749	0,01	20%	4,30%
Одрасло становништво (мушкарци 35-69 год. жене 45-69 год.)	35814	Скрининг/рано откривање кардиоваскуларног ризика	Таб. 13 и таб. 14 (1200070)	1/5	8390	540	0,02	20%	7,50%
Одрасло становништво (од 50 до 74 година)	28481	Скрининг/рано откривање рака дебелог црева	Таб. 13 и таб. 14 (1000223 + атрибут 33)	1/2	11050	650	0,02	25%	4,50%
ПОЛИВАЛЕНТНА ПАТРОНАЖНА СЛУЖБА									
Новорођенче (први месец)	619	Посета патронажне сестре новорођенчету и породици	Таб. 17 (1000033 атрибут 00 и 21)	5	3065	3364	5,43	90%	108,70%
Оајуче (од 2. месеца до краја 1. године)	633	Посета патронажне сестре породици	Таб. 17 (1000041 атрибут 25)	1	560	405	0,64	90%	64,00%
		Посета патронажне сестре породици	Таб. 17 (1000041 атрибут 26)	1	560	392	0,61	90%	61,90%
Трудице	619	Посета патронажне сестре породици	Таб. 17 (1000041 атрибут 22)	1	525	263	0,42	90%	42,00%
Трудице високоризична трудноћа		Посета патронажне сестре породици	Таб. 17 (1000041 атрибут 23)						
Друга година живота	670	Посета патронажне сестре породици	Таб. 17 (1000041 атрибут 00)	1	620	443	0,66	90%	66,00%
Четврта година живота	643	Посета патронажне сестре породици	Таб. 17 (1000041 атрибут 00 - подразумевана вредност)	1	455	407	0,63	90%	63,00%
Одрасло становништво (од 65 и више година)	17227	Посета патронажне сестре породици	Таб. 17 (1000041 атрибут 00)	1	4850	1563	0,09	30%	9,00%
Одрасло становништво (од 19 и више година)	66930	Посета патронажне сестре породици	Таб. 17 (1000041 атрибут 24)						
сви	Број особа са инвалидитетом	Посета патронажне сестре породици	Таб. 17 (1000041 атрибут 01)						
					85	111			
СТОМАТОЛОШКА ЗАШТИТА									
Оајуче (од 2. месеца до краја 1. године)	633	Превентивни преглед	2400059	1	621	621	0,98		98,00%
Друга година живота/ шеста (пред полазак у школу) / осма /девета/десета/једанаеста/тринаеста/четрнаеста/15/16/17/18/19 /	9588	Стоматолошки преглед	2400018, 2400026	1 за свако годиште	7000	6968	0,73		73,00%
Трећа година/Шеста/седма година живота (пред полазак у школу)/дванаеста	2797	Систематски стоматолошки преглед са обрадом података	2400034	1 за свако годиште	736	755	0,27		27,00%
Од треће до дванаесте	11548	Уклањање наслага	2400125	1 за свако годиште	4465	3586	0,31		31,00%
Трећа/четврта/пета/шеста (пред полазак у школу)	2583	Локална апликација флуорида средње концентрације	2400141	1	2355	1747	0,68		68,00%
Једанпут по протоколу код деце и адолесцената	14238	Заливање фисура код сталних молара	2400133, 240166	1	525	362	0,03		3,00%
Седма/осма/девета/десета/једанаеста/дванаеста/тринаеста	5085	Апликација флуорида према процени ризика од настанка каријеса (средње концентрације или концентрованих флуорида)	2400158	1 до 3 пута у серији			0,00		0,00%
Од 20 до навршене 26 године живота	5943	Стоматолошки преглед	2400018	1 у раздобљу	100	569	0,10		10,00%
Трудице (Први триместар)		Стоматолошки преглед	2400018	1	15	25	0,04		4,00%
	619	Уклањање наслага	2400125	1	15				
Трудице (Други и трећи триместар)		Стоматолошки преглед	2400018	1	15	65	0,11		
	619	Уклањање наслага	2400125	1	15				
Породице		Стоматолошки преглед	2400018	1	15		0,00		
	619	Уклањање наслага	2400125	1	15				

ОБАВЕЗНА ИМУНИЗАЦИЈА								
Новорођенче (први месец)	619	Вакцинација против туберкулозе (БЦП)	Податке преузети из Годишњег извештаја епидемиолошке службе	1	513	506	0,82	82,00%
		Прва доза вакцине против хепатитиса Б (ХБ)+ имуноглобулин код новорођенчета ХБс антиген		1	0	0	#DIV/0!	0,00%
Одојче (од 2. месеца до краја 1. године)	633	Вакцинација против дифтерије, тетануса и великог кашља (ДТП)		3	1965	1848	2,92	97,30%
		Вакцинација против дечије парализе (ОРВ) или (ИПВ - код имунокомпромитоване деце)		3	1965	1848	2,92	97,30%
		Вакцинација против хепатитиса Б (ХБ)		3	1965	1800	2,84	94,70%
		Вакцинација против хемофилуса инфлуенце (Хиб)		3	1965	1848	2,92	97,30%
Друга година живота	670	Прва ревакцинација против дифтерије тетануса и великог кашља (ДТП)		1	604	542	0,81	81,00%
		Прва ревакцинација против дечије парализе (ОПВ)		1	604	542	0,81	81,00%
		Вакцинација против малих богиња, заушак и црвенке (ММР)		1	604	591	0,88	88,00%
Шеста/седма година живота (пред полазак у школу)	703	Ревакцинација против малих богиња, заушак и црвенке		1	602	591	0,84	84,00%
		Друга ревакцинација против дифтерије и тетануса (ДТ)	1	602	591	0,84	84,00%	
		Друга ревакцинација против дечије парализе (ОПВ)	1	602	576	0,82	82,00%	
12 година	782	Вакцинација против хепатитиса Б само за децу која нису до тада вакцинисана (ХБ)	3	291	228	0,29	9,60%	
14/15 година (VIII разред основне школе)	755	Трећа ревакцинација против тетануса и дифтерије (дТ)	1	843	801	1,06	106,00%	
		Трећа ревакцинација против дечије парализе (ОПВ)	1	843	801	1,06	106,00%	

У службама за здравствену заштиту жена регистровано је у протеклој години 8140 обољења. Најзаступљеније су болести мокраћно-полног система са уделом од 45,0% а затим група фактора који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом са 41,1%. У структури обољевања даље следе трудноћа, рађање и бабиње, тумори и заразне и паразитарне болести.

2.4. НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ И ПАРТНЕРСКИМ ОДНОСИМА

Насиље у породици је понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство другог члана породице.

Под насиљем у породици се подразумева: nanoшење и покушај телесне повреде; изазивање страха претњом убиства или nanoшења телесне повреде члану породице или блиском лицу; присиљавање на сексуални однос; навођење на сексуални однос или сексуални однос са лицем које није навршило 14. годину живота или немоћним лицем; ограничавање слободе кретања или комуницирања са трећим лицима; вређање, као и свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање.

Члановима породице у смислу члана 197. става 3. Породичног закона сматрају се: супружници и бивши супружници; деца, родитељи и остали крвни сродници, те лица у тазбинском и адоптивном сродству, односно лица које везује хранитељство; лица која живе или су живела у истом породичном домаћинству, ванбрачни партнери или бивши ванбрачни партнери; лица која су међусобно била или су још увек у емотивној или сексуалној вези, односно која имају заједничко дете или дете на путу да буде рођено, иако никада нису живела у истом породичном домаћинству.

Учестало насиље над женама са трагичним исходном које је евидентирано ранијих година анимирало државу да донесе Закон о спречавању насиља у породици чија је примена почела 01. јуна 2017. године. Циљ овог закона је да на општи и јединствен начин уреди организацију и поступање државних органа и установа и тиме омогући делотворно спречавање насиља у породици и хитну, благовремену и делотворну заштиту и подршку жртвама насиља у породици.

Поред поменутог Закона о спечавању насиља у породици насиље се у Републици Србији дефинише, спречава, забрањује и санкционише одредбама Породичног закона, Кривичног законика, Законика о кривичном поступку, Закона о парничном поступку и Закона о полицији.

За спречавање насиља у породици и пружање заштите и подршке жртвама насиља у породици надлежни су: полиција, јавна тужилаштва, судови опште надлежности и прекршајни судови као надлежни државни органи и центри за социјални рад, као установе. Поред надлежних државних органа и центара за социјални рад, у спречавању насиље породици и пружању подршке жртвама насиља учествују и установе у области: дечје и социјалне заштите, образовања, васпитања, здравства као и тела за родну равноправност на нивоу локалних самоуправа. Подршку жртвама насиља могу да пруже и друга правна и физичка лица те удружења.

Ради ефикасније борбе против насиља у породици и заштите жртава насиља именују се лица за везу у Полицијској управи, Основном и Вишем јавном тужилаштву, Основном и Вишем суду и Центру за социјални рад. Лица одређена за везу размењују податке који су битни за спречавање насиља у породици, откривање и суђење за кривична дела као и за пружање заштите жртвама. Поред лица за везу на подручју сваког Основног јавног тужилаштва образује се група за координацију и сарадњу. Именована група разматра сваки случај насиља у породици који није окончан правноснажном судском одлуком у грађанском или кривичном поступку. Група за координацију и сарадњу најмање једном у петнаест дана одржава састанке и о томе води записник. Чланови групе за координацију су представници основних јавних тужилаштва, полицијских управа и центара за социјални рад.

Насиље у породици се разликује од других облика насиља због чињенице да су насилник и жртва у емоционално блиском односу. Оно представља резултат неравнотеже моћи између жена и мушкараца, те је према анализама које су сачињене на републичком нивоу свака трећа жена доживела неки облик насиља. Најчешће заступљени облици насиља су: психичко, физичко и економско насиље. Жртве насиља су најчешће лица женског пола, а учиниоци насиља су у највећем броју случајева лица мушког пола. Учиниоци насиља су лица у статусу актуелних или бивших брачних, односно ванбрачних партнера. Насиље над женама је присутно у свим друштвеним слојевима и њему су изложене жене различитих животних доба. Жртвама насиља је ускраћено право да у потпуности користе основна људска права: право на живот, слободу, безбедност, достојанство...

У зависности од тога којој врсти насиља је жртва била изложена као последице се јављају угрожено физичко и психичко здравље, а као најтежа последица се јавља губитак живота-фемид. Последице су дуготрајне и одражавају се на ментално здравље жртве у виду депресије, анксиозности и посттрауматских стресних поремећаја, а могу да произведу и суицидне идеје.

Центри за социјални рад имају значајну улогу у организовању заштите и подршке жртвама породичног насиља. У свом раду стручни радници центара се придржавају опште прихваћених принципа: безбедност жртве је приоритет, за насилно понашање одговоран је искључиво учинилац, хитност поступка се усаглашава са проценом опасности ситуације и угрожености жртве, поштовање права и достојанства жртве...

У Центру за социјални рад Сомбор насиљем у породици баве се две службе: Служба за заштиту деце и младих (у ситуацијама када су жртве насиља директно или индиректно деца) и Служба за заштиту одраслих и старих лица (у ситуацијама када је жртва одрасло лице). Такође, одлуком директора формиран је и Интрени тим за рад са жртвама насиља у породици у којем учествују сви релевантни профили у циљу обезбеђења мултидисциплинарности у сагледавању потреба жртава и ради адекватног одговора у планираним активностима. Ради правовременог реаговања у ситуацијама породичног насиља и заштити жртава насиља Центар за социјални рад Сомбор је увео двадесетчетворочасовно дежурство. Дежурни радници кроз активно и пасивно дежурство непосредно су повезани са

дежурним полицијским службеницима као и са Основним јавним тужилашвом те предузимају потребне мере у заштити жртава насиља.

Служба заштите и подршке породици-Прихватилиште за жртве породичног насиља и жртве трговине људима Центра за социјални рад Сомбор пружа услугу смештаја за жртве насиља и породици и жртве трговине људима у ситуацијама акутног стања насиља у породици и другим ситуацијама због којих жртве искажу вољу за коришћењем услуга. Финансирање услуге смештаја у Прихватилиште за жртве насиља у породици и трговине људима обезбеђују се у висини планираних средстава у буџету града Сомбора и других извора.

Женама које су искусиле насиље у породици поред смештаја, исхране, приступа здравственој заштити, правне помоћи, саветовања и консултација, психосоцијалне подршке неопходно је и економско оснаживање. У том смислу је у оквиру Прихватилишта за жртве насиља у породици и жртве трговине људима у Сомбору реализоване су активности садње и узгајања поврћа, украсног, лековитог, зачинског биља и сл.

На територији града Сомбора питањем насиља у породици и заштити жртава насиља у породици баве се и невладине организације. Невладина организација Женска алтернатива континуирано се бави оснаживањем жена и девојака подстичући њихову иницијативу и сензибилише средину у правцу промоције културе ненасиља, унапређења квалитета живота жене и њеног равноправног положаја у друштву. У оквиру невладине организације Женска алтернатива функцинише и СОС телефон чија је основна намена да женама, девојкама и деци понуди још један облик социјалног услужног сервиса, а то је помоћ у кризним ситуацијама.

Приметна је тенденција пораста броја пријава насиља у породици, што потврђују следећи табеларни прикази:

Година	2015	2016	2017	2018	Укупно 2015- 2018
Број пријава насиља	254	170	267	452	1143

Табела 17 - Број пријава насиља у периоду 2015-2018 године

Врста насиља	Година			
	2015	2016	2017	2018
Доминантна врста насиља				
ПСИХИЧКО	174	91	114	362
ЕКОНОМСКО	45	35	16	3
УЗНЕМИРАВАЊЕ	20	36	18	/
ФИЗИЧКО	9	3	36	36
ОСТАЛО	6	5	83	51

Табела 18 - Број пријава насиља у периоду 2015-2018 године по врсти насиља

Врста сродства са жртвом	2015	2016	2017	2018
БИВШИ СУПРУГ	45	19	27	41
СУПРУГ	42	23	60	97
ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР	11	4	32	53
СИН	35	22	34	55
БИВШИ ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР	5	4	6	20
ОТАЦ	21	10	12	23
СУПРУГА (БРАЧНА, ВАНБРАЧНА)	14	15	8	19
БИВША СУПРУГА	6	8	11	/
ОСТАЛЕ РЕЛАЦИЈЕ	75	65	77	144

Табела 19 - Број починилаца насиља

Центар за социјални рад Сомбор је у 2018. години по службеној дужности покренуо пет поступака за заштиту жртава од насиља у породици.

Доношење и примена Закона о спречавању насиља у породици допринело је да насиље постане видљивије што указује на охрабреноост жртава да исто пријаве као и њихово поверење у институције.

Поред институционалних облика социјалне заштите жена од родно заснованог и породичног насиља у пружању психосоцијалних и правних услуга женама жртвама насиља или у ризику од насиља у општини учествује и невладин сектор кроз своје посебне сталне или периодичне програмске и пројектне активности.

У том погледу константан је рад НВО Женска алтернатива Сомбор која ради од оснивања 2001.г. до данас и пружа услугу саветодавног и консултатског стручног психосоцијалног рада женама општине Сомбор и шире околине које позивају њихов специјализовани сервис СОС телефон. Сервис СОС телефона за жене и децу жртве насиља ради сваки радни дан од 17-20 часова. Пружање ових услуга је у домену ванинституционалне заштите у домену проширених услуга социјалне заштите Града Сомбора.

Из евиденције ове службе за 2018.г. забележено је укупно 135 позива (од тога појединачних лица-жена (53) са следећом структуром пружених услуга:

- Психосоцијална подршка и саветовање жена жртава насиља или у непосредном ризику од насиља.....79
- Бесплатна правна индивидуална помоћ.....34
- Услуге писања поднесака.....12
- Заступање на суду.....4
- Посредовање за оставривање права и услуга код других институција или организација.....21
- Укупно пружених услуга.....148**

НВО Женска алтернатива спроводи и превентивне активности едукације циљних група жена и младих, те документовања стања путем истраживања са младима у школском систему. На тај начин у 2019.г. у реализованом истраживању о безбедности жена и младих у општини Сомбор, сагледано је да 70% младих Сомбора оба пола поједнако виде жене као друштвено неравноправне и безбедносно угроженије од насиља. Исти број процената

младих сматра да се осећа безбедносно угрожено и то највише од својих вршњака, што говори у прилог значајне изражености друштвеног проблема вршњачког насиља, који је повезан и са породичним насиљем и другим облицима насиља у заједници. Охрабрује да млади Сомбора 87% испитаних изражава врло еманциповане и позитивне ставове према родној равноправности полова, али сматра да друштвени оквир задржава жену у патријархалним традиционалним и неравноправним социјалним улогама. Они доминантно верују да је за успешност друштвених односа и напретка неопходно да мушкарци и жене буду равноправни у професији и породици. Такође, велика већина младих (69%) јасно види повезаност породичног и општег друштвеног насиља. Млади Сомбора изражавају позитиван став према безбедносним и друштвеним темама и показује основну информисаност у вези законске регулативе о насиљу.

Све основне и средње школе у граду Сомбору, повремено спроводе превентивне програма, неформалног образовања деце и младих на теме: родне равноправности, партнерских односа, културе ненасиља и репродуктивног здравља.

2.5. БЕЗБЕДНОСТ

У периоду од 2015-2018. године, по подацима Полицијске управе Сомбора на територији града Сомбора догодило се 1.181 саобраћајних незгода.

У наредној табели приказани су подаци о учешћу жена и мушкараца у саобраћајним несрећама на територији града Сомбора из којих се чита да су оне мање партиципирале у саобраћајним прекршајима.

Број саобраћајних незгода		Број лица	Број лица			
			м	ж	непознато	
УКУПНО		1.181	2.458	1.740	655	63
Сомбор	2015	288	579	405	158	16
	2016	330	680	475	186	19
	2017	316	679	483	186	10
	2018	247	520	377	125	18

Табела 20 - Број саобраћајних незгода у периоду 2015-2018 према полу¹⁵

2.6. ОДЛУЧИВАЊЕ

Како у Републици Србији, тако и на локалном нивоу, жене нису равноправно заступљене у органима одлучивања, иако је постигнут значајан напредак.

Изменама Закона о локалним изборима предвиђено је да сваки трећи кандидат на изборној листи за локалне скупштине буде припадник мање заступљеног пола, чиме је обезбеђено учешће 30% жена у локалном парламенту.

Скупштина града Сомбора броји 61 одборника, од чега жене (32,75 %). У сазиву Скупштине града Сомбора из 2012. године било је 31, 15% жена, 2016. Године 32,79 % жена.

¹⁵ Извор: Полицијска управа Сомбор

Функција	Политичка странка	М	Ж
Председник/ца скупштине		0	1
Заменик/ца председника		1	0
Шефови/це одборничких група	СНС	1	
	СПС	1	
	ДС	1	
	СРС	1	
	СВМ		1
	Сомбор за све		1
	Савез за Сомбор	1	
Секретар/ка Скупштине града		0	1
Одборници/е		61	
Број одборника/ца у одборничким групама			
	СНС	24	14
	СПС	2	1
	ДС	3	1
	СРС	2	1
	СВМ	-	3
	Сомбор за све	2	1
	Савез за Сомбор	2	1

Табела 21 - Број мушкараца и жена у Скупштини Града Сомбора

Назив радног тела	М	Ж
Одбор за кадровска и административна питања	7	4
Одбор за статутарна питања, организацију и нормативна акта	4	5
Одбор за буџет и финансије	6	3
Одбор за привреду и приватизацију	7	2
Одбор за комунална питања, урбанизам и заштиту животне средине	6	3
Одбор за пољопривреду	6	3
Одбор за туризам	5	4
Одбор за образовање, просвету и културу	5	4
Одбор за спорт	7	2
Одбор за здравство	5	4
Одбор за развој и унапређење насељених места	7	2
Одбор за односе са верским заједницама	4	5
Одбор за унапређење положаја социјално угрожених лица и лица са посебним потребама	3	6
Одбор за међународну сарадњу	5	4
Одбор за заштиту локалне самоуправе, безбедност и заштиту људских права	7	2
Одбор за представке, предлоге и иницијативе грађана	6	3

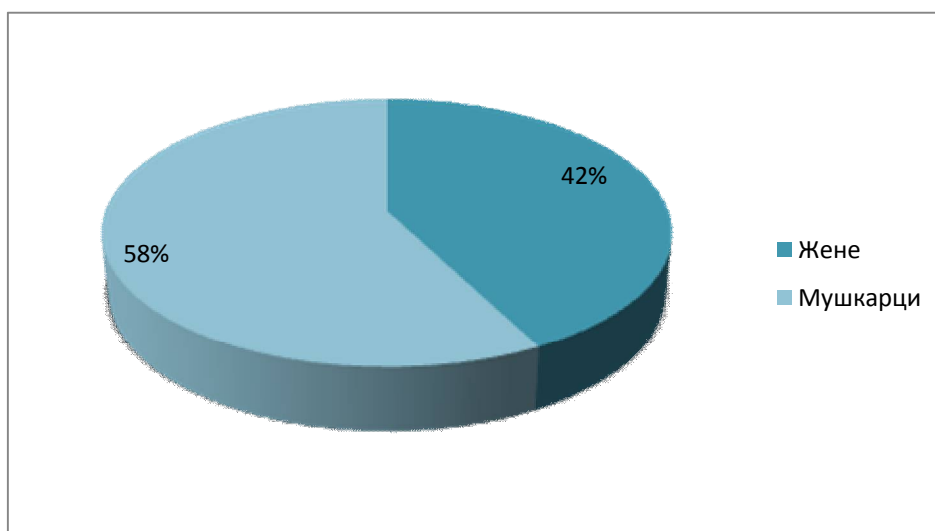
Комисија за равноправност полова	2	7
Комисија за предлагање назива улица, тргова, школа, институција, установа и других делова насељених места	5	4
Савет за младе	6	5
Савет за развој града	6	3
Савет за међунационалне односе	5	4
Комисија за подизање споменика и скулптуралних дела	4	3
Комисија за планове	4	2
Комисија за спровођење конкурса за именоване директора	4	1
Изборна комисија града Сомбора	13	15
Изборна комисија за спровођење избора за чланове Савета месних заједница	6	6
Другостепена изборна комисија	2	1
Комисија за спровођење поступка јавног надметања за давање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини за 2019. г.	4	4
Комисија за израду предлога Год.програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији града Сомбора за 2020. г.	7	-
Укупно	151	111

Табела 22 - Број мушкараца (М) и жена (Ж) у радним телима

Из података приказаних у табели може се закључити да је заступљеност жена у Скупштини града Сомбора у нивоу законом предвиђене квоте од 30%. Иако не постоје нормативна акта која би прокламовала принцип да уколико је председник једног, његов заменик буде другог пола, овај принцип је у великој мери поштован када је реч о председницима и заменицима председника одборничких група, па имамо 2 одборничке групе на чијем челу су жене (2).

Председник Скупштине је жена, а њен заменик мушкарац, секретар Скупштине је жена.

У радним телима Скупштине града мушкарци су заступљени са 58 %, а жене 42 %.

Графикон 10 - Број мушкараца и жена у извршним органима Града

Функција	М	Ж
Градоначелник/ца	0	1
Градско веће	9	2
Заменик/ца градоначелника	1	0

Табела 23 - Број мушкараца и жена у извршним органима Града

У Градском већу, као извршном органу локалне власти, традиционално преовлађују мушкарци, и овде је проценат мање заступљеног пола испод 30%, иако је постигнут значајан помак тиме што је од 2016. године по први пут на месту градоначелника жена.

У Градској управи међу запосленима и руководиоцима преовлађују жене.

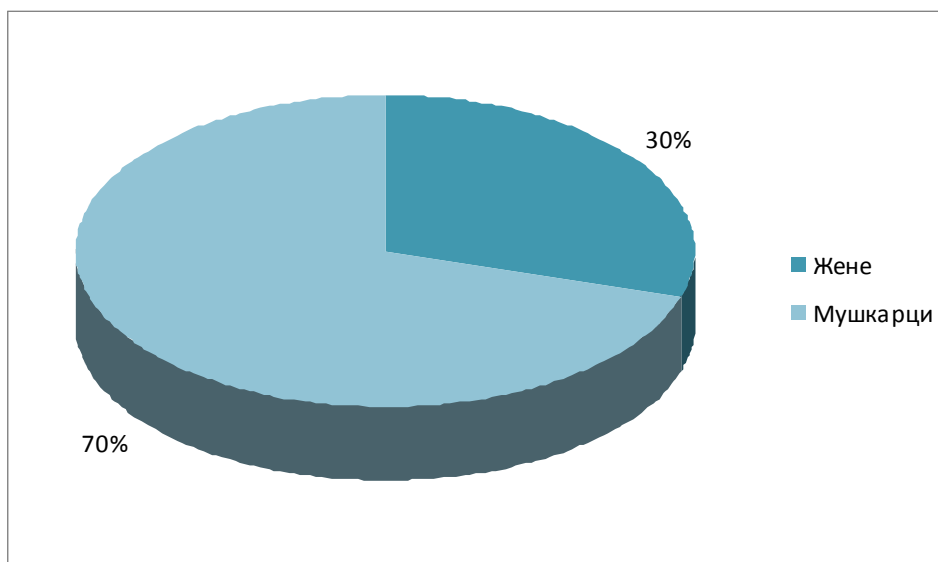
Функција	М	Ж
Начелник/ца Градске управе		1
Заменик начелника		
Помоћници градоначелника	4	
Шефови/це Одсека/зам.		
Градски јавни правобранилац		1
Заменик градског јавног правобраниоца		2
Заштитник грађана/зам.		1
Главни урбаниста	1	
Заштитник права пацијената		1
Укупно	5	6

Табела 24 - Структура постављених лица и руководиоца у Градској управи према полу

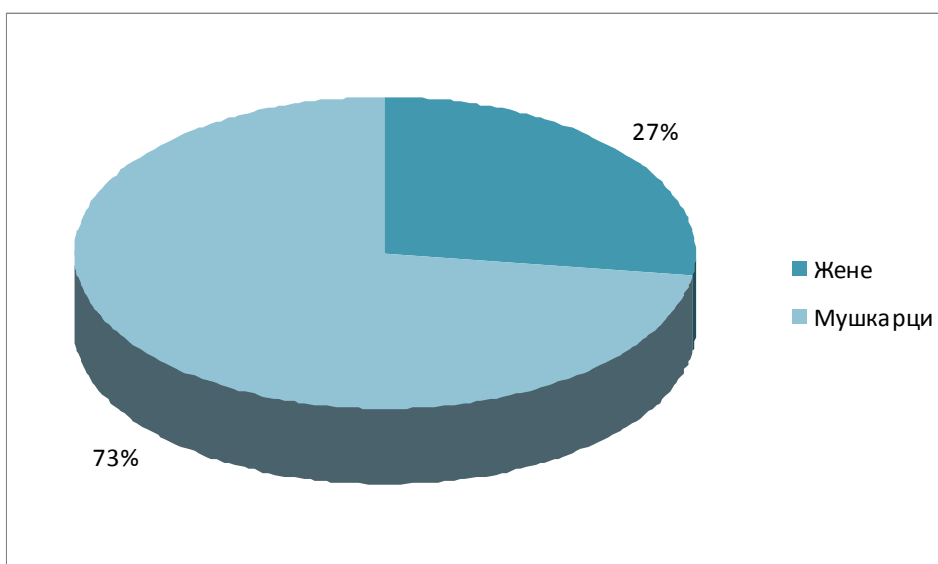
Месне заједнице	Кандидати за савете		Изабрани чланови		Председници савета	
	Ж	М	Ж	М	Ж	М
Градске	23	74	16	53	1	6
Сеоске	64	131	49	100	5	10
Укупно	87	205	65	153	6	16
	292		218		22	

Табела 25 - Број мушкараца и жена у органима месних заједница

Жене су најмање заступљене у органима одлучивања на нивоу месних заједница. Жене чине 21 % свих изабраних чланова савета и месних одбора, а од 22 председника органа месних заједница, само 6 су жене или 1%.

Графикон 11 - Број мушкараца и жена у заступљених у саветима МЗ

Графикон 12 - Број мушкараца и жена у председника/ца Савета МЗ

Заступљеност жена у органима управљања школа је са 50%, а мушкарци са 29%, али још увек није постигнута потпуна равноправност.

Р.бр.	Школа	Школски одбори		Директори	
		М	Ж	М	Ж
1	ОШ "Лаза Костић" Гаково	4	5		1
2	ОШ "Моша Пијаде" Бачки Брег	3	6		1
3	ОШ "Никола Тесла" Кљајићево	5	4		1
4	ОШ "Никола Вукићевић" Сомбор	2	7	1	
5	ОШ "22. октобар" Б.Моноштор	1	8		1
6	ОШ "Аврам Мразовић" Сомбор	2	7		1
7	ОШ "А.Шантић" А.Шантић	-	9		1
8	ОШ "Бранко Радичевић" Стапар	2	7		1

9	ОШ "Доситеј Обрадовић" Сомбор	5	4	1	
10	ОШ "И.Г.Ковачић" Станишић	4	5		1
11	ОШ "И.Л.Рибар" Сомбор	5	4	1	
12	ОШ "Мирослав Антић" Чонопља	3	6	1	
13	ОШ "Огњен Прица" Колут	5	4	1	
14	ОШ "Петар Кочић" Риђица	2	7		1
15	ОШ "Петефи Шандор" Дорослово	2	7		1
16	ОШ "Киш Ференц" Телечка	2	7	1	
17	ОШ "Братство јединство" Бездан	2	7		1
18	ОШ "Братство јединство" Сомбор	-	9		1
19	ОШ "Братство јединство" Св. Милетић	2	7	1	
20	Школа за основно образовање са домом "Вук Караџић"	4	5		1
21	Школа за основно образовање одраслих	1	6	1	
22	Средња школа "Свети Сава" Сомбор	3	6	1	
23	Музичка школа "Петар Коњовић" Сомбор	3	6		1
24	Средња економска школа	3	6		1
25	Средња техничка школа	6	3		1
26	Гимназија "Вељко Петровић" Сомбор	6	3	1	
27	Средња медицинска школа "Др Ружица Рип"	1	8		1
28	Средња пољопривредно прехранбена школа	5	4	1	
	Укупно	83	167	11	17

Табела 26 - Број мушкараца и жена у школским одборима основних и средњих школа

Р.бр.	Установе	Управни одбори		Директори	
		М	Ж	М	Ж
1.	Библиотека „Карло Бијелицки“	2	5		1
2.	Галерија „Милан Коњовић“	4	3		1
3.	Градски музеј	2	5	1	
4.	Историјски архив	1	4		1
5.	Народно позориште Сомбор	4	3		1
6.	Културни центар „Лаза Костић“	3	2		1
7.	Дом здравља „Др. Ђорђе Лазић“	2	3		1
8.	Апотека Сомбор	1	4		1
9.	Центар за социјални рад	1	4	1	
10.	Спортски центар „Соко“	7	2	1	
11.	"Туристичка организација града Сомбора"	3	2	1	
12.	Предшколска установа "Вера Гуцуња" Сомбор	1	8		1
	Укупно	31	45	4	8

Табела 27 - Број мушкараца и жена у управним одборима јавних установа чији је оснивач град

На челу установа чији је оснивач град Сомбор је 4 мушкарца и 7 жена.

Р.бр.	Установе	Надзорни одбори		Директори	
		М	Ж	М	Ж
1.	Библиотека „Карло Бијелицки“	1	2		1
2.	Галерија „Милан Коњовић“	1	2		1
3.	Градски музеј	2	1	1	
4.	Историјски архив	1	2		1
5.	Народно позориште Сомбор	1	2		1
6.	Културни центар „Лаза Костић“	1	2		1
7.	Дом здравља „Др. Ђорђе Лазић“	1	2		1
8.	Апотека Сомбор	2	1		1
9.	Центар за социјални рад	2	1	1	
10.	Спортски центар „Соко“	2	1	1	
11.	"Туристичка организација града Сомбора"	2	1	1	
	Укупно	16	17	4	7

Табела 28 - Број мушкараца и жена у надзорним одборима јавних установа чији је оснивач град

На местима директора седам јавних комуналних предузећа од тога је 5 мушкараца и 2 жене.

Р.бр.	Јавна комунална предузећа	Надзорни одбори		Директори	
		М	Ж	М	Ж
1.	ЈКП „Водоканал“	3			1
2.	ЈКП „Енергана“	2	1	1	
3.	ЈКП „Зеленило“	1	2	1	
4.	ЈКП „Паркинг сервис Сомбор“	2	1		1
5.	ЈКП „Простор“	1	2	1	
6.	ЈКП „Чистоћа“	2	1	1	
7.	ЈКП „Водовод“ Бездан	2	1	1	
	Укупно	13	8	5	2

Табела 29 - Број мушкараца и жена у надзорним одборима јавних комуналних предузећа чији је оснивач град

2.7. СПОРТ

Сомбор је град дуге спортске традиције. Још 1887. године за потребе високо развијеног спорта основано је Прво Сомборско спортско удружење. Крајем XIX века Сомборци су били неприкосновени у пливању и ватерполу и веома запажени у атлетици са бројним титулама првака државе. Значајне спортске резултате постигли су и први сомборски олимпијци - рвачи: Стеван Пишта Нађ и Никола Грбић у Паризу 1924. године, а касније и Иван Фргић у Монреалу 1976. године. Након II Светског рата фонд олимпијских медаља увећавају гимнастичарке, дизајнери тегова и рукометашице.

Захваљујући подршци надлежних органа Града и доброј организованости, у Сомбору и данас ради око 120 спортских организација, а преко 4000 деце је укључено у систем школских спортских такмичења.

Р.бр.	СПОРТСКА ГРАНА	ЗАСТУПНИЦИ		УКУПНО	СПОРТИСТИ		УКУПНО
		М	Ж		М	Ж	
1.	Фудбал	23	-	23	1785	9	1794
2.	Рукомет	9	1	10	274	83	357
3.	Одбојка	2	1	3	60	119	179
4.	Кошарка	2	2	4	248	21	269
5.	Атлетика	2	-	2	43	38	81
6.	Пливање	2	1	3	148	61	209
7.	Гимнастика	-	2	2	40	65	105
8.	Рвање	2	-	2	105	20	125
9.	Џудо	3	-	3	115	44	159
10.	Кајак	2	-	2	38	22	60
11.	Бициклизам	2	-	2	32	23	55
12.	Тенис	1	-	1	9	6	15
13.	Бокс	1	-	1	30	6	36
14.	Дизање тегова	1	-	1	17	3	20
15.	Стрељаштво	1	-	1	20	20	40
16.	Тријатлон	1	-	1	12	3	15
17.	Стони тенис	2	-	2	27	4	31
18.	Амерички фудбал	-	1	1	45	-	45
19.	Карате	2	2	4	84	43	127
20.	Ваздухопловство	1	-	1	9	-	9
21.	Шах	6	1	7	209	38	247
22.	Куглање	3	2	5	43	-	43
23.	Спортски плес	1	-	1	15	65	80
24.	Кик бокс	1	-	1	18	3	21
25.	Бовлинг	1	-	1	10	2	12
26.	Боћање	5	-	5	50	-	50
27.	Планинарење	1	-	1	36	27	63
28.	Подводне активности	2	-	2	57	12	69
29.	Коњички спорт	1	1	2	4	-	4
30.	Крикет	1	-	1	10	-	10
31.	Аикидо	2	-	2	55	27	82
32.	Фитнес, аеробик и б.билдиг	1	3	4	15	50	65
33.	Остали борилачки спортови	3	1	4	33	10	43
34.	Јога	-	1	1	-	11	11
35.	Кросминтон	1	-	1	18	12	30
36.	Флор бол	1	-	1	12	12	24
37.	Риболов	4	-	4	357	36	393
	Укупно	93	19	112	4.083	895	4.978

Табела 30 - Структура спортских грана по заступљености и полу

Статистика је урађена по егзактним подацима добијеним од Спортских гранских савеза и спортских организација. Обухваћено је 112 организација. Подаци укључују родну структуру заступника спортских организација и структуру активних спортиста укључених у тренажни и такмичарски рад у пионирској, кадетској, јуниорској и сениорској узрасној категорији.

Неки закључци који се могу извући из урађене статистике:

- Од 112 спортских организација у 37 грана спорта у управљачкој структури је 93 мушка лица или 83,04%, а 19 женских лица или 16,96%
- Од 4.978 активних спортиста и спортисткиња свих узрасних категорија у 112 спортских организација у 37 грана спорта мушка популација чини 4.083 спортисте или 82,02%, а женска популација 836 спортисткиња или 17,98%
- Ако изузмемо фудбал који је типично мушки спорт и заступљен је у односу на целу популацију спортиста са 1785 мушких и 9 женских играча са 1794 спортисте што од

укупног броја спортиста у Сомбору чини 36,04%, осталих 36 грана спорта заједно учествује са 63,96%.

- Из свега се да закључити да су жене у незадовољавајућем броју и проценту заступљене у спорту у односу на мушкарце.
- Типично женски спортови где доминира женска популација по статистичким подацима су: одбојка, гимнастика, спортски плес, фитнес и аеробик и јога.

Спортови у којима имају значајно учешће: атлетика, бициклизам, стрељаштво и флор бол.

Р.БР.	ПРОФЕСОРИ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА	М	Ж	УКУПНО
1.	Основне школе	16	7	23
2.	Средње школе	6	6	12
	УКУПНО	22	13	35

Табела 31 - Статистички приказ родне заступљености професора физичког васпитања у школама

2.8. УДРУЖЕЊА И ДРУГЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА ИЗ СОМБОРА КОЈЕ СЕ БАВЕ УНАПРЕЂЕЊЕМ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

На подручју Града Сомбора постоји више од 400 удружења основаних по Закону о удружењима те регистрованих у Агенцији за привредне регистре Републике Србије. Иако велики број истих међу својим циљевима има наведене елементе унапређења родне равноправности, само неколико их редовно или с времена на време спроводи кроз своје активности.

Као најактивније организације којима је то главна област деловања те махом реализују програме којима се афирмише родна равноправност и унапређује положаја жена издвајају се:

- НВО "Женска алтернатива" и
- Удружење жена "Удахни живот" Станишић.

Међутим, на територији Града Сомбора активно делује и неколико организације које се баве унапређењем положаја ширих циљних група, а спорадично реализују и активности којима се изразито афирмише родна равноправност и унапређује положај жена иако им то није главна област деловања. То су:

- Центар за развој заједнице ЛИНК,
- Удружење Подунав Бачки Моноштор,
- Сомборски едукативни центар,
- Друштво за борбу против рака
- Сомборски омладински Боом,
- Клуб на куб,
- Црвени крст и др.

Такође, у Сомбору је регистровано и више од 10 удружења жена чији се програми и активности углавном базирају на унапређењу вештина за старе занате, очувању традиције и културе овог поднебља, као и хуманитарном раду као што су:

- Удружење жена "Златне руке Сомборке",
- Удружење жена "Шареница",

- Удружење жена ”Под крошњама бођоша” Сомбор,
- Удружење жена ”Ферониа”,
- Жена култура и енергија,
- Удружење жена „Стапарке“ Стапар,
- Удружење жена ”Златне руке, златне нити”,
- Коло српских сестара
- Асоцијација жена републике Србије (локални одбор),
- Удружење ”Брежанке” Бачки Брег,
- Удружење жена ”Гаковчанка” Гаково и др.

3. АНАЛИЗА СНАГА, СЛАБОСТИ, ПРИЛИКА И ПРЕТЊИ

Следећа анализа снага, слабости, прилика и претњи (ССП, енг. SWOT) даје пресек основних информација о тренутном стању родне равноправности и утврђује кључне проблеме на које се одговара овим Планом.

<p style="text-align: center;">СНАГЕ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добра пракса удружења у спровођењу програма у области родне равноправности • Добра медијска покривеност догађаја у области родне равноправности • Добра интересекторска сарадња • Финансијска и техничка подршка Града Сомбора • Пораст свести о значају родне равноправности • Постојање релевантних тела и политика на нивоу локалне самоуправе • Успостављени нормативни механизми за заштиту од дискриминације • Повећано учешће жена у политичком животу • Посебне мере у области запошљавања, samozapošljavanja и предузетништва жена укључујући и рањиве групе • Покренута родно-буџетска иницијатива • Развијена мрежа удружења • Оснаженост жена за пријављивање родно заснованог насиља • Развијени програми неформалног образовања у основним и средњим школама 	<p style="text-align: center;">СЛАБОСТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Непостојање Локалног акционог плана за родну равноправност • Непостојање адекватног родног буџетирања • Недостатак родне статистике • Распрострањеност родних стереотипа и предрасуда • Пораст броја случајева родно заснованог насиља • Сексизам у медијима и јавном оглашавању • Неповољан положај жена које припадају рањивим групама, младе, старије, ромкиње, жене на селу, труднице, жене које су трпеле насиље у породици, самохране мајке, жене припаднице сексуалних мањина, незапослене, жене без адекватног образовања, вишеструко дискриминисане... • Недовољна информисаност о механизмима заштите од дискриминације • Мали број жена власница предузећа и жена на руководећим положајима • Неадекватна приступачност јавним објектима за особе са инвалидитетом • Неуједначени услови живота у градским и руралним срединама • Недовољно развијана свест о значају неплаћених послова у породици • Недовољно развијена женска одборничка мрежа • Недовољна информисаност грађана о могућности коришћења сервиса за превеницију родно заснованог насиља
<p style="text-align: center;">ПРИЛИКЕ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Међународна пракса као пример. • Посебне мере у области запошљавања, samozapošljavanja и предузетништва жена укључујући и рањиве групе • Доступност ЕУ фондова • Постојање политичке воље за унапређење родне равноправности • Знање и креативни потенцијал жена као допринос економском и друштвеном развоју • Волонтерски потенцијали жена у локалној заједници • Спремност заинтересованих страна у локалној заједници на сарадњу у области родне равноправности • Постојећи капацитети међу организацијама и институцијама за реализацију неформално образовних активности • Дobar географски положај за оснаживање жена у руралним подручјима 	<p style="text-align: center;">ПРЕТЊЕ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добровољна незапосленост као последица лоших економских прилика на тржишту рада • Мобилност становништва у иностранство • Недовољно развијено економско окружење • Постојање социјалне искључености рањивих група и становника насељених у руралним подручјима • Недовољна информисаност јавности и недовољно развијена јавна свест о значају родне равноправности и заштити од дискриминације • Недовољно развијени капацитети за координацију активности између свих актера у локалној управи у спровођењу планираних активности • Отежана имплементација примера добре праксе из развијених држава • Недостатак капацитета за коришћење ЕУ фондова

➤ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Локални акциони план намењен је локалној управи града Сомбора како би се имплементирала начела и обавезе преузете потписивањем Европске повеље за равноправност жена и мушкараца на локалном нивоу, али и национални нормативни и стратешки оквир. Успостављање институционалног оквира, изградња капацитета, усвајање и примена процедура за родну процену политика и поштовање принципа једнаких могућности у јавним политикама на нивоу града су предуслови унапређења положаја жена и мушкараца и побољшање услова живота. Значајан део циљева и активности је усмерен на успостављање институционалног оквира и системских решења за увођење родне перспективе у локалне политике и активности институција, јавних предузећа и установа.

Други део је усмерен на решавање практичних потреба жена на локалном нивоу у сфери личног и професионалног развоја, безбедности и адекватног информисања.

Локалним акционим планом су предвиђена системска решења која ће омогућити континуирану процену јавних политика и потреба грађанки, а тиме и одговорати на њихове потребе и уважавати њихове интересе.

Анекс 1

АКЦИОНИ ПЛАН

ОПШТИ ЦИЉ 1: Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности

Специфични циљ 1.1 повећани капацитети и знање руководилаца/руководитељки и запослених у јавном сектору		Очекивани резултат			Индикатор		Рокови
		За минимум 10% повећан број едукованих руководилаца /руководитељки и запослених у јавном сектору			Број едукованих руководилаца /руководитељки и запослених у јавном сектору		Континуирано
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци учесници		Извори финансирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	
1.1.1. Анализа тренутног стања	континуирано	Извршена анализа	Анализа стања	Анкетни листићи	Градска управа	Цео јавни сектор Удружења	Буџет Града Сомбора
1.1.2. Едукација руководилаца /руководитељки и запослених у јавном сектору	континуирано	Спроведено минимум 10 радионица Минимум 100 учесника/ца радионица	Број спроведених радионица Број учесника/ца радионица	Извештај едукатора Фотографије Листе учесника/ца Медијски прилози Интернет архива	Градска управа	Јавни сектор СКГО Удружења	Буџет Града Сомбора Средства АПВ Ресорни секретаријати и Министарства Други потенцијални донатори

Специфични циљ 1.4		Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
Повећан ниво свести јавности о значају родне равноправности		Повећање опште информисаности, знања и свести грађана о значају родне равноправности			Број грађана обухваћених активностима		Континуирано	
								Активности
						Одговорна институција	Институције које учествују	
1.4.1. Информисање грађана путем поделе, штампаних материјала, трибина, округлих столова и других јавних догађаја	континуирано	Спроведено минимум 5 акција/јавних догађаја Минимум 1000 грађана информисано кроз активности	Број информисаних грађана Број акција-јавних догађаја	Листе учесника/ца Штампани материјали Фотографије	Градска управа	Удружења Школе Установе културе и социјалне заштите	Буџет Града Сомбора Средства АПВ Ресорни секретаријати и Министарства Други потенцијални донатори	
1.4.2. Едукација грађана, деце и омладине путем радионица и других видова неформалног образовања	Континуирано	Спроведено минимум 10 радионица Минимум 100 учесника/ца радионица	Броје учесника/ца радионица и других видова неформалног образовања Број спроведених радионица и других видова неформалног образовања Број учесника/ца радионица	Извештај едукатора Фотографије Листе учесника/ца Медијски прилози Интернет архива	Градска управа	Удружења Школе Установе културе и социјалне заштите	Буџет Града Сомбора Средства АПВ Ресорни секретаријати и Министарства Други потенцијални донатори	

Специфични циљ 1.5. Повећана сигурност жена од родно заснованог насиља у породици и у партнерским односима.		Очекивани резултат			Индикатор		Рокови
		Смањен број случајева родно заснованог насиља и насиља у партнерским односима			Број пријава		Континуирано
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци учесници		Извори финансирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	
1.5.1. Анализа тренутног стања путем уида у статистику надлежних институција	континуирано	Извршена анализа	Анализа стања	Извештаји релевантних институција	Градска управа	Установе здравствене и социјалне заштите, полиције, правосуђа Удружења	Буџет Града Сомбора
1.5.2. Информисање грађана путем поделе, штампаних материјала, трибина, округлих столова и других јавних догађаја	континуирано	Спроведено минимум 5 акција/јавних догађаја Минимум 1000 грађана информисано кроз активности	Број информисаних грађана Број акција-јавних догађаја	Листе учесника/ца Штампани материјали Фотографије	Градска управа	Удружења Школе Установе културе и социјалне заштите	Буџет Града Сомбора Средства АПВ Ресорни секретаријати и Министарства Други потенцијални донатори
1.5.3. Едукација грађана, деце и омладине путем радионица и других видова неформалног образовања	Континуирано	Спроведено минимум 10 радионица Минимум 100 учесника/ца радионица	Броје учесника/ца радионица и других видова неформалног образовања Број спроведених радионица и других видова неформалног образовања Број учесника/ца радионица	Извештај едукатора Фотографије Листе учесника/ца Медијски прилози Интернет архива	Градска управа	Удружења Школе Установе културе и социјалне заштите	Буџет Града Сомбора Средства АПВ Ресорни секретаријати и Министарства Други потенцијални донатори

1.5.4. Пружање социотераписјких услуга	Континуирано	Појачан рад саветовалишта и коришћења СОС телефона	Број обухваћених корисника-ца	Извештај саветовалишта	Центар за социјални рад	Центар за социјални рад Полицијска управа Правосудни органи Удружења	Буџет Града Сомбора Средства АПВ Ресорни секретаријати и Министарства Други потенцијални донатори
--	--------------	--	-------------------------------	------------------------	-------------------------	---	---

ОПШТИ ЦИЉ 2: Повећана равноправност жена и мушкараца применом политика и мера једнаких могућности

Специфични циљ 2.3. Побољшан економски положај жена и статус жена на тржишту рада		Очекивани резултат			Индикатор		Рокови
		Повећање запослености на територији Града Сомбора			Број становника града Сомбора који су запослени на новим радним местима и samozапослених, а налазили су се на евиденцији НСЗ		Континуирано
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци учесници		Извори финансирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	
2.3.1. Анализа тренутног стања	континуирано	Извршена анализа	Анализа стања	Извештаји надлежних институција	Градска управа	Национална служба за запошљавање	Буџет Града Сомбора Национална служба за запошљавање
2.3.2. Промоција јавних позива који имају за циљ повећање запослености и запошљивости становништва	континуирано	Повећана информисаност становништва о могућностима за повећање запошљивости и запошљавања	Број поднетих захтева Број учесника/ца активности које за циљ имају повећање запошљивости и запошљавања	Извештај едукатора Фотографије Листе учесника/ца Медијски прилози Интернет архива	Градска управа	Национална служба за запошљавање Школа за основно образовање одраслих Удружења Привредна комора	Буџет Града Сомбора Средства АПВ Ресорни секретаријати и Министарства Други потенцијални донатори
2.3.3. Реализација програма који имају за циљ повећање запослености и запошљивости становништва	Крај 2020.	Реализовано минимум 5 програма Повећана запошљивост и запосленост становништва	Број реализованих програма Број учесника/ца програма Број запослених учесника/ца програма	Листе учесника/ца Уговори са корисницима програма Извештај реализатора програма о ефектима	Градска управа	Национална служба за запошљавање Школа за основно образовање одраслих Удружења Привредна комора	Буџет Града Сомбора Средства АПВ Ресорни секретаријати и Министарства Други потенцијални донатори

Специфични циљ 2.5. Жене и мушкарци у руралним подручјима активно и равноправно доприносе развоју и имају равноправан приступ резултатима развоја		Очекивани резултат			Индикатор		Рокови
		Економско оснаживање и подршка женама у руралним срединама			Број регистрованих пољопривредних газдинстава и старозанатских радњи		Континуирано
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци учесници		Извори финансирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	
2.5.1. Анализа тренутног стања	континуирано	Извршена анализа	Анализа стања	Извештаји надлежних институција	Градска управа	Пореска управа	Буџет Града Сомбора
2.5.2. Промоција јавних позива који имају за циљ економско оснаживање и подршка женама у руралним срединама	Континуирано	Повећана информисаност жена у руралним срединама	Број поднетих захтева Број учесника/ца активности	Извештај едукатора Фотографије Листе учесника/ца Медијски прилози Интернет архива	Градска управа	Одељење за привреду, туризам и локални економски развој Установе културе	Буџет Града Сомбора Средства АПВ Ресорни секретаријати и Министарства ЕУ фондови Други потенцијални донатори
2.5.3. Реализација програма који имају за циљ економско оснаживање и подршка женама у руралним срединама	Крај 2020.	Реализовано минимум 3 програма Повећана запошљивост и запосленост жена у руралним срединама	Број оснажених жена у руралним подручјима Број одржаних едукација од стране кординатора за културу који су носиоци активности по насељеним местима у оквиру програма културе	Листе учесника/ца Уговори са корисницима програма Извештај реализатора програма о ефектима	Градска управа	Удружења Установе културе и Одељење за привреду, туризам и локални економски развој Установе културе ЛАГ	Буџет Града Сомбора Средства АПВ Ресорни секретаријати и Министарства ЕУ фондови Други потенцијални донатори

Специфични циљ 2.7. Побољшано здравље жена и равноправан приступ здравственим услугама и спортским садржајима		Очекивани резултат			Индикатор		Рокови
		Обезбеђење услова за бављење спортом свих грађана и грађанки Града Сомбора			Број спортских организација преко којих се остварује јавни интерес у области спорта		Континуирано
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци учесници		Извори финансирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	
2.5.1. Организација и спровођење бесплатних спортских активности у циљу побољшања здравља жена	континуирано	Укључено минимум 1000 жена у бесплатне спортске активности Реализовано минимум 10 различитих програма	Број учесница Броје релизованих програма-активности	Фотографије Листе учесница Медијске објаве	Спортски савез Града Сомбора	Спортски центар Соко Клубови Удружења	Буџет Града Сомбора Средства АПВ Ресорни секретаријати и Министарства ЕУ фондови Други потенцијални донатори

ОПШТИ ЦИЉ 3: Системско увођење родне перспективе у доношење, спровођење и праћење јавних политика

Специфични циљ 3.4. Родно осетљива статистика и евиденција		Очекивани резултат			Индикатор		Рокови
Активности	Рок	Унапређен систем рада свих актера у локалној заједници у погледу родно осетљивих статистика и евиденција			Перманентна доступност података		Континуирано
		Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци учесници		Извори финансирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	
3.4.1. Информисање и подршка у унапређењу рада свих актера у локалној заједници, а у контексту родно осетљиве статистике и евиденције	континуирано	Унапређен рад релевантних институција	Родна статистика и евиденција	Релевантни извештаји	Градска управа	Цео јавни сектор	Буџет Града Сомбора